

Afrika Gündemi

AFRİKA ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA ve UYGULAMA MERKEZİ

[Afrika Gündemi, Ankara Üniversitesi Afrika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından,
Afrika kıtasındaki güncel gelişmeleri derlemek amacıyla aylık olarak yayınlanır.]

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Melek FIRAT

Yayın İdare Kurulu

Günsu USANMAZ

Çağrı KÖSE

Özgecan ŞAHİN

Gülistan ALPASLAN

Müge DALAR

Ekin DEMİR

Yazışma Adresi

Ankara Üniversitesi

AFRİKA ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

Kuleli Sokak No:42 Gaziosmanpaşa / ANKARA

Telefon

0(312) 448 05 21

Faks

0(312) 448 05 89

İnternet Adresi

www.acaum.org

E-Posta

africa@ankara.edu.tr

SİYASET

- Tunus'ta Başlayan Olaylar Sonucunda Devlet Başkanı Zeynel Bin Ali Ülkeyi Terk Etti
- Mısır'da Büyük Bir Halk Ayaklanması Çıktı ve Hükümet Devrildi
- Güney Sudan Referandumu Ayrılık Kararıyla Sonuçlandı
- 16. Afrika Birliği Zirvesi Etiyopya'da Toplandı
- Puntland Somali'den Ayrıldığını Açıkladı
- Komorlar Devlet Başkanını Seçti
- Gabon'da Muhalefet Lideri Kendini Devlet Başkanı İlan Etti
- Tanzanya'da Muhalefet Gösteri Düzenledi
- Fildişi Sahilleri'nde Krize Çözüm Arayışları Devam Ediyor
- Senegal'de Ordu ile Casamance Demokratik Güç Hareketi Arasında Çatışma Çıktı
- Nijerya'da Jonathan'ın Başkan Adaylığı Kesinleşirken Ülkede Gerginlik Artıyor
- Malavi Savunma Bakanı Görevinden Alındı
- Nijer'in Devrik Başkanı Tandja Hapiste
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde Seçim Reformu
- Angola Başbakanı Küba'ya Ziyaret Gerçekleştirdi
- Güney Afrika BM Güvenlik Konseyi'nde Reformu Zorluyor
- Mısır'da Bir Kıpti Kilisesi'nin Bombalanmasının Ardından Başlayan Olaylar Ocak Ayında da Devam Etti
- Senegal Devlet Başkanı Abdoulaye Wade Habre Davasını Afrika Birliği'ne Devretti
- BM İran'dan Yapılan Silah Sevkiyatı ile İlgili İnceleme Başlattı

EKONOMİ

- Afrika'nın Ekonomik Görünüm Raporu Açıklandı
- Dünya Ekonomik Forumu'nda Güney Afrika Öne Çıktı
- Arap Ekonomi Zirvesi Toplandı
- Doğu Afrika Topluluğu Ulaşım Projeleri için 70 Milyar Dolara İhtiyaç Duyuyor
- ECOWAS Nijerya Federal Hükümeti'ni Yargılayabilir
- Kenya, İran ve Mısır ile Et İhracatı Konusunda Anlaştı
- Angola Gıda Bağımlılığına Son Verecek Projeyi Uygulamaya Koydu
- Fas'ta İkinci Doğal Gaz Rezervi Keşfedildi
- Nijerya Petrol İhracatını Düşüreceğini Duyurdu
- Singapurlu İş Adamları Uganda'yı Ziyaret Etti
- Güney Afrika Kendi Kalkınma Yardımı Ajansını Kuruyor
- Afrika'da 2015 Yılında 841 Milyon Kişi Cep Telefonu Kullanacak
- Seyşeller 2010 Yılında Rekor Turist Sayısına Ulaştı
- Nijerya Merkez Bankası Başkanına Bankacılık Ödülü Verildi
- Almanya Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanı Etiyopya'yı Ziyaret Etti

İNSAN HAKLARI

- Moritanya’da Kadın Sünneti Dini Olarak Yasaklandı
- Somali’de Al-Şabbab Karşıt Cinsler Arası El Sıkışma ve Konuşmayı Yasakladı
- Kongo’da Yerlilerin Haklarını Koruyan Yasa Yürürlüğe Girdi
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde Cinsel Şiddet Olayları Yeniden Patlak Verdi
- Moritanya’da İki Kızın Köle Olarak Tutulmasından Sorumlu Olanlar da Durumu Protesto Edenler de Hapse Mahkûm Edildi
- Güney Afrika’daki Zimbabvelilerin Sınırdışı Edilme Kararı Uzatıldı
- Botsvanalı Buşmenlerin Zaferi
- Ugandalı Gay Aktivist David Kato Öldürüldü

ÇEVRE-SAĞLIK

- Nijerya’da Yasadışı Altın Madenleri Can Alıyor
- Güney Afrika’da Sel
- Güney Afrika’da Gergedan Avcıları Ölü Ele Geçirildi
- Uganda’nın Kuzey Bölgesinde Kondom Stoku Tükendi

KÜLTÜR - SANAT

- Mozambikli Sanatçı Malangatana Ngwenya Hayatını Kaybetti
- Quidah Uluslararası Film Festivali

TÜRKİYE-AFRİKA İLİŞKİLERİ

- TPAO Libya’da Petrol Buldu
- TUSKON Faslı İşadamları ile Türkiye-Fas Ticaret Köprüsü Zirvesi Düzenledi
- Faslı Kadınlar Mardin’e Kuma Olarak Geliyor

SPOR

- 8. Mumbai Maratonu’nda Etiyopyalı Atletler Büyük Başarı Gösterdi

AÇAUM FAALİYETLERİ

- Mısır Büyükelçisi Abdelrahman Salaheldin AÇAUM’da Bir Konferans Verdi

YORUM

- Çin’in Afrika Politikası, Çağrı Köse

SİYASET

TUNUS'TA BAŞLAYAN OLAYLAR SONUCUNDA DEVLET BAŞKANI ZEYNEL BİN ALİ ÜLKEYİ TERK ETTİ

Geçtiğimiz aralık ayında Tunuslu bir genç olan Muahmmmed Bouazizi, üniversite mezunu olmasına rağmen işsizlik sebebiyle çalıştığı seyyar sebze tezgâhının elinden alınmasının ve bu sırada ağır hakarete uğramasının ardından kendini ateşe vermişti. Bu olay üzerine ülke çapında gelir adaletsizliği ve işsizliği, işsizliğin sebebi olarak görülen yolsuzluk ve rüşvet uygulamalarını, durumun sorumlusu olan Devlet Başkanı Zeynel Bin Ali ve ailesini protesto etmek amacıyla büyük sokak gösterileri düzenlenmeye başlamıştı. Gösteriler sırasında halkla polis çatışmış ve çok sayıda ölen ve yararlan olmuş, ülkede sıkıyönetim ilan edilmişti.

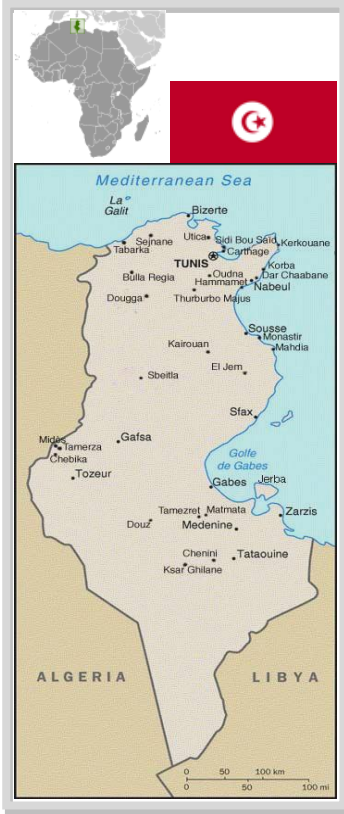
Devlet Başkanı Zeynel Bin Ali

Ocak ayında olaylar özellikle de 5 Ocak'ta Muhammed Bouazizi'nin hayatını kaybetmesi ile kontrol edilemez bir noktaya geldi.

5 Ocak'tan sonra protesto gösterileri ve çatışmalar hızla ülkenin dört bir yanına yayılırken 10 gün içinde ölü sayısı 35'e çıktı ve okullar ile üniversiteler kapatıldı. Ölü sayısının artmasında polisin göstericilere sık sık ateş açmasının ve göstericilerin polise sadece taş ve sopa ile değil ateşli silahlarla da karşılık vermeye başlamasının etkisi büyük oldu. Protestocuların çok büyük kısmının gelecek kaygısı duyan öğrencilerden oluşması, hükümette, okullar ve üniversitelerin kapatılması ile olayların yatışacağı beklentisi yaratsa da beklenen gerçekleşmedi. Bin Ali'nin tutukluların salıverilmesini emretmesinin ardından polisin aşırı güç kullanmasından sorumlu tutulan İçişleri Bakanı Rafik Belhaj Kacem görevden alındı ancak bu hamle de olayların durmasını sağlayamadı. Geceleri sokağa çıkma yasağı kondu ve Zeynel Bin Ali 2014 yılında gerçekleştirilecek seçimlerde yeniden aday olmayacağını açıkladı. Protestocular önlemleri yeterli bulmadılar ve 14 Ocak'ta on binlerce kişi İçişleri Bakanlığının önünde toplanarak Zeynel Bin Ali'nin istifaya çağırıldı. Protestolar sonucunda istifa eden Bin Ali, hükümeti ve parlamento dağıttıktan sonra, ailesi ile birlikte uçakla ülkeden kaçtı. İlk önce Fransa'ya sığınmak isteyen Bin Ali, Sarkozy tarafından reddedilince Suudi Arabistan'a gitti. Doğu Avrupa ve Kafkasya'da yaşanan iktidar değişikliklerine atıf yapılarak harekete Yasemin Devrimi adı verildi.

1956'da Fransa'dan bağımsızlığını alan Tunus'un 1987'de ikinci başkanı olarak seçilen Bin Ali, 23 sene boyunca ülkeyi tek başına yönetmişti. Kendinden önceki devlet başkanını yaşlı ve akıl sağlığı yerinde olmadığı gerekçesiyle doktor raporuyla devirerek yerine geçen Bin Ali'nin bu eylemini bazı yorumcular saray darbesi olarak adlandırmışlardı. Son olarak 2009'da, %87 oyla 5 yıl için seçilen Bin Ali'nin aslında 2005'te emekli olması gerekirken anayasa değiştirilerek iki dönem daha görevde kalması sağlanmıştı.

Sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağı ilan edilen Tunus'ta Başbakan Muhammed Gannuçi görevine devam ederken, parlamento başkanı Foued Mebazaa geçici olarak devlet başkanlığı görevini üstlendi. Gannuçi ve Mebazaa tüm

Tunusluların temsil edilebileceği bir geçici birlik hükümeti kurmak için muhalefet liderleriyle görüşülse de halk, Bin Ali'nin partisinin elinde tuttuğu gücü bırakması için gösterilerle baskı kurmaya devam etti. Bunun üzerine Gannuçi, Bin Ali'nin partisine mensup 12 bakanı değiştirdi ve ilk açıklanan kabineden sadece 9 bakanın görevine devam edeceğini bildirdi. Bu gelişme üzerine protestoların arkasındaki temel örgütlü güç olan Tunus Genel İşçi Sendikası yeni kabineyi desteklediğini açıkladı. Bir ay boyunca süren olaylar sonunda 29 Ocak itibarıyla kabineye verilen bu desteğin sokaklardaki hareketi biraz daha sakinleştirmesi bekleniyor. Nitekim ABD, vatandaşlarının dikkatli olmaları ve devam eden sokağa çıkma yasasına uymaları koşuluyla ülkeye seyahat edebileceklerini açıkladı. Ancak 219 kişinin öldüğü olayların tamamen sonlandığını söylemek zor. Sokaklarda hala spontane ve çok geniş çaplı olmayan olaylar çıkıyor.

Bu süreçte Türkiye'nin de aralarında bulunduğu pek çok yabancı ülke Tunus'ta hem yerleşik hem de turist olarak bulunan vatandaşlarını, özel uçaklarla ülkeden çıkarttılar. Çalışma ve Sanayi Bakanı Zafer Çağlayan da Türkiyeli iş adamlarının fabrikalarının olaylarda zarar görmediğini açıkladı.

Tunus'taki olaylar dünya kamuoyunda ve özellikle de Kuzey Afrika ve Ortadoğu halklarında büyük bir heyecan yarattı. Bu heyecan ve destek, bölgedeki yöneticilerde tedirginlik yaratırken dünya medyasında ve sosyal bilimcilerinde bir

domino etkisi yaşanıp yaşanmayacağı tartışmasının başlamasına yol açtı. Hem olaylar hem de tartışma çok tazeyken benzer bir halk ayaklanması Mısır'da görüldü. Mısır'ın ardından diğer Kuzey Afrika ülkelerinden Moritanya, Cezayir ve Libya'yla birlikte Kenya'da da benzer protesto eylemlerini harekete geçirebilmek için kendilerini ateşe veren protestocular oldu fakat hiçbiri henüz Tunus ve Mısır'daki ayaklanmalar çapında ayaklanmalara yol açmadı. Yine de bu ülkelerin hükümetleri bazı önlemler almaya ve reformlar yapmaya başladılar. Örneğin Moritanya'da Devlet Başkanı Muhammed Abdül Aziz hükümete özellikle benzin, şeker ve süt tozu gibi temel ihtiyaç kalemlerinde hızla artan fiyatları kontrol etmesi için talimat verdi. Aynı şekilde Cezayir'de de vavgın grevler ve protestolar yaşanması Devlet Başkanı Bouteflika'nın 19 yıldır yürürlükte olan sıkıyönetimin yakın zamanda kaldırılacağını duyurmasına yol açtı. Ancak duyurunun halkı sakinleştirmeye yetmeyeceği düşünülüyor çünkü şubat ayı başında yeniden büyük grevler ve protesto gösterileri düzenlenmesi için programlar yapılıyor. Halk hareketleri sadece Afrika'yı değil Ortadoğu ve Arap Yarımadası'nı da etkiledi. Suriye, Yemen ve Ürdün gibi ülkelerde de hükümet ya da kabine değişimleri yaşanmaya başladı.

Bölgeden gelen sinyaller bu hareketliliğin sadece siyasi ya da ekonomik reform yapılarak durdurulamayacağını gösteriyor. Temelde ekonomik nedenlerle ayaklansa da bu ekonomik sorunları yaratan faktörün kötü ve yozlaşmış yönetimler olduğunun bilincinde olan halk, siyasi baskıların azaltılmasının ya da çalışanlara zam yapılmasının tek başına yapısal sorunları çözmeyeceğinin de bilincinde. O yüzden de talepleri ekonomik olarak kalkınma ve daha

eşit bir bölüşüme imkân verecek yeni bir siyasi düzenin yaratılması. Bu talepler aslında, bölgenin öznel koşulları kadar dünyanın geri kalanının ekonomik ve siyasi durumu düşünüldüğünde de karşılanması oldukça zor talepler. Kalkınma oranı en yüksek ülkelerde bile otoriterleşme eğilimi ve gelir dağılımı eşitsizliğinin arttığı bir ortamda Kuzey Afrika'dan dünyanın tam tersi bir yöne gitmesini beklemek biraz haksızlık olarak görülebilir. Ancak bu ülkelerin halkları için durumun katlanılmaz noktaya geldiği de açık. Halklarının inanılmaz fakirlik oranlarına rağmen, bahsedilen ülkeler aslında ticaret yolları üzerinde bulunan ve her geçen gün yeni bir petrol kuyusu açılan ülkeler. Dolayısıyla özgül zenginliklerinin yanı sıra yeni petrol gelirleriyle de giderek zenginleşmeleri ve gelişmeleri beklenen bu ülkeler aynı zamanda coğrafi olarak da Akdeniz havzasına dâhil ve tarih boyunca Afrika'nın geri kalanından daha farklı bir gelişim çizgisi izlemiş, daha derin devlet geleneğine sahipler. Tüm bu veriler göz önüne alındığında beklenebilecek gelişme, tüm Afrika ve Ortadoğu'ya yayılabilecek halk ayaklanmaları sonucunda bölgede demokrasinin tesisi ve özgürlüğün hüküm sürmesi değil, dünyadaki mevcut ekonomik ve siyasi koşulların el verdiğince kurulmakta olan yeni düzene eklenmeyi sağlayacak geçici bir uzlaşma olabilir. Bu uzlaşmanın içeriği ülkeden ülkeye değişmekle birlikte muhtemelen halkın siyasi olarak biraz daha özgür olmasına imkân verecek şekilde eski diktatörlerin koltuklarından inmesi ve orta sınıfının biraz daha güçlenmesine imkân verecek bazı ekonomik iyileştirmeler olacaktır. Bu sayede tarihsel gelişimlerine uygun olarak Kuzey Akdeniz ile ilişkilerini daha dengeli biçimde geliştirmeleri olanağını da yakalayabilirler. Zira güneyden kuzeye doğru yaşanan göç dalgası artık sadece güneyin değil kuzeyin de en ciddi sorunlarından biri haline geldi ve mevcut durumun sürdürülmesi her iki tarafın toplumsal dokuları bozulmadan çok mümkün görünmüyor.

Bu hareketin neden Tunus'ta patlak verdiği sorusu sıkça tartışılan sorulardan biri olarak karşımıza çıktı. Genel olarak üzerinde uzlaşılan düşünce, Tunus'un diğer ülkelere göre daha köklü bir laiklik geleneğinin olması ve bu geleneğin dini örgütlenmeler dışında örgütlenmelere de imkân vermiş bulunması oldu. Nitekim ayaklanma sendika ve öğrenci örgütleri aracılığıyla yaygınlaştırıldı. Ayrıca Tunus'un diğer ülkelere göre yine bir miktar daha fazla basın ve ifade özgürlüğüne sahip olması da etkenlerden biri olarak görülüyor.

[BAŞA DÖN](#)

MISIR'DA BÜYÜK BİR HALK AYAKLANMASI ÇIKTI VE HÜKÜMET DEVRİLDİ

Mısır'da özellikle seçimlerden sonra artan huzursuzluk, kargaşa ve çatışmalar Tunus'taki olayların da etkisiyle büyük bir halk isyanına dönüştü. 25 Ocak'ta internetteki sosyal iletişim ağları aracılığıyla örgütlenen birkaç bin kişilik bir grup Tahrir (Özgürlük) meydanında toplanarak başta Hüsnü Mübarek olmak üzere yönetimin istifa etmesini ve demokratikleşmeyi sağlayacak, yolsuzluğu önleyecek reformların yapılmasını talep eden bir gösteri düzenledi. Hükümet büyük kısmını tutukladığı protestocuları, dayak dâhil çok sert müdahalede bulunarak dağıtmaya çalıştı. Ancak hükümetin çok sert tepkisi protestoların yatışmasına değil, tam tersine yayılmasına yol açtı.

Halkın internet üzerinden örgütlenmesi hükümetin olayları durdurmak için tüm ülkenin internet iletişimini kesmesine neden oldu. İnternet tarihinde ilk kez gerçekleşen bu girişim hem ülkenin ekonomisine büyük sekte vurdu, hem de beklenenin aksine halkın örgütlenmek için alternatif yollar bulmasına ve protestolar için daha hevesli hareket etmesine yol açtı. Ayrıca dünyadaki büyük internet şirketleri de Mısır halkına destek olmak için alternatif ve ücretsiz yollarla halkın sesini dünyaya duyurulmasına aracılık etti. Kameralı cep telefonları gibi modern teknolojinin kullanılması olayların an be an dünya tarafından canlı izlenilmesine de imkân sağladı. Bölgeden, özellikle de protestoların merkezi Tahrir meydanından neredeyse 24 saat yapılan canlı yayınlar, hem Mısır halkının hem de dünya kamuoyunun ilgisinin taze kalmasını sağladı. Bu sebeple gazeteciler yayınlarını durdurmaları için hükümetin baskı ve fiziksel şiddetine maruz kaldılar.

Tahrir Meydanı'nda toplanan yüz binlerce kişi 26 Ocak'tan itibaren Mübarek'in Tunus'taki Zeynel Abidin Bin Ali gibi görevi bırakması için neredeyse 24 saat kesintisiz süren gösteriler yapmaya başladılar. 27 ve 28 Ocak'ta doruk noktasına ulaşan eylemlere polis biber gazı ve coplarla müdahale etti. Halk kazanılmış mevki olarak gördüğü Tahrir Meydanı'nı (ki bu meydan 1919'da Mısır'ın İngilizlere karşı bağımsızlığını kazanması için yapılan gösterilerde de kilit rol oynamıştı ve bu yüzden adı özgürlük meydanı olarak konmuştu) terk etmek istemedi. Bunun üzerine Mübarek yönetimi, orta sınıfların katılımının yoğun olduğu protesto gösterilerinin ülkedeki can ve mal güvenliğini ortadan kaldırıp, hükümetin yokluğunda büyük bir kargaşa çıkacağı tezini halka göstermek için 3 gün boyunca polisleri karakollardan geri çekti. Ancak beklenen olmadı. Halk genelde erkeklerden oluşan mahalle komiteleri kurarak güvenliği sağlama yoluna gitti. Bu sürece hapisanelerin boşaltılması da eklenince özellikle Tahrir Meydanı'nın etrafında yaşanan bazı yağma girişimleri kargaşaya yol açtı. Kahire Müzesi'ne saldırmak isteyen hırsızlar içeride kalan güvenlik görevlileri ve civardaki halk tarafından müzeye çok büyük zarar vermeden yakalandılar. Halk müzenin yanında bulunan Hüsnü Mübarek'in lideri olduğu Ulusal Demokrasi Partisi binasını ateşe verdi. Alevlerin bir kısmı kısa süreli de olsa müzeye sığına tehlikesi yarattı ama en sonunda hem protestocuların hem de daha sonradan askerin müzeyi korumak için bölgeye gelmesi ile müzenin güvenliği sağlanmış oldu. Bu zaman zarfı içinde Tahrir Meydanı'nda eşine az rastlanır bir dayanışma sergilendi. Civar binalarda oturanlar protestoculara evlerini açtı, geceleri battaniye ve kazak yardımı yaptı. Yararlananlar için ufak seyyar klinikler kuruldu; halk ilaç ve tıbbi malzeme yardımında bulundu. Yemek ve su ihtiyacı topluca giderildi.

Batı toplumları için hepsinden daha ilginç ise, protestoların genellikle öğle namazının ertesinde başlaması, meydana bulunan fakat dini ritüellere çok sadık olmayan halkın da protesto amacıyla namaza durması ya da polisin saldırmasını engellemek için namaz saati dışında toplu namazların kılınması oldu. Her ne kadar bu örnekler "protestoların arkasında Müslüman Kardeşler mi var, Mübarek giderse Müslüman Kardeşler mi gelir" endişelerini körüklese de Mısır'ı bilenler için çok şaşırtıcı sahneler olarak değerlendirilmedi. Zira Mısır'ın geleneksel olarak din ile ilişkisi

hem Türkiye’den hem de Batı toplumlarından oldukça farklı. Mısır’da camiler ve namaz kılmak halk için bir sosyalleşme aracı olarak görülüyor. Camiler sadece ibadet için değil, sohbet etmek, dinlenmek, serinlemek, uyumak, yemek yemek hatta kitap okumak için bile kullanılan kamusal mekânlar olarak işlev görüyor ve bu sebeple insanların toplanıp harekete geçmeleri için de uygun mekanı oluşturuyor.

28 Ocak’ta halk Cuma namazından sonra öncekilerden daha geniş katılımlı büyük bir toplantı düzenledi. Muhalefetin liberal kanadının en önemli liderlerinden ve eski Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu başkanı Muhammed El Baradei de ülkeye dönerek gösterilere katıldı. Gösteriye polisin sert müdahalesi meydan savaşını andıran görüntüler yaşanmasına yol açtı. 1000’den fazla yaralının yanı sıra bir de ölü verilen olaylar dünya kamuoyundan da çok tepki çekti. Halk, olaylar sırasında, polise karşı kendini Molotof kokteyli ve taşlarla korumak zorunda kaldı. Polisin müdahale etmediği zamanlarda yüz binlerce kişinin son derece barışçıl bir şekilde gerçekleştirdiği protesto eylemleri, polisin kışkırtmasıyla kontrolden çıkmış oldu. Tüm ülkede geceleri sokağa çıkma yasağı ilan edilirken, tüm dükkânlar, ticaret merkezleri ve borsa kapatıldı. Akşam olayların biraz sakinleşmesinin ardından Hüsnü Mübarek halkın karşısına çıkarak istifa etmeyeceğini ancak hükümetten istifasını istediğini ve 29 Ocak’ta yeni bir hükümet kurulacağını duyurdu. 29 Ocak’ta Ahmet Şefik’in başbakanlığında yeni hükümet atandı. Hükümeti değiştirmekle yetinmeyen Mübarek, senelerdir boş duran Başkan Yardımcılığı koltuğuna da Ömer Süleyman’ı atayarak bir ilki gerçekleştirdi. Ömer Süleyman eski istihbarat şefi olup Mübarek’le hemen hemen tüm yönetim süresi boyunca birlikte çalışmış bir kişi. Dolayısıyla bu atama halkın beklentilerini karşılamaktan çok uzak bir eylem olarak yorumlandı. Halk yönetimde Mübarek’ten başlayarak köklü bir değişim talep ederken, Mübarek, yönetimin, kendisi de dâhil asker kökenli eski bir ekibin elinde daha merkezileşmesine yol açacak adımlar attı. Aslında Mısır’da ordunun yönetimle ilişkisi Türkiye’yi andıran bir durum sergiliyor. Halk orduya polise duyduğu öfkeyi duymadığı gibi son derece saygı gösteriyor. Nitekim ordu, yaşananların bir isyan olduğu ve bastırılması gerektiği yolundaki yönetim içinden gelen talebe halka karşı silah kullanmayacağı açıklamasını yaparak itibarını daha da yükseltti. Hatta olayların çıktığı ilk andan itibaren ordunun karışmaması ve sadece halkla polis arasında tampon bölge oluşturarak katliam yaşanmasını engellemesi, halka verilen desteğin bir göstergesi olarak yorumlanıyor. Ancak durum görüldüğünden biraz daha karışık bir nitelik arz ediyor. Öncelikle şu anda yönetimde bulunanların büyük bir kısmı ordu kökenli kişilerden oluşuyor. Mübarek hükümet değişikliği yapmadan önce ordunun üst düzey 14 görevlisini değiştirdi. Ordunun üst düzey kadrolarının hemen hemen tümü ki birkaç bin kişi demek bu, ABD’de eğitim görmüş kişilerden oluşuyor. Nitekim olayların başladığı gün Genelkurmay Başkanı’nın ABD’de bulunması da manidar bulunuyor. Yani ordu halkı desteklemiş gibi görünse de mevcut yönetimden hala desteğini çekmediği gibi fiilen yönetime dâhil olmayı sürdürüyor.

Ayrıca Mısır ordusunun ülke içi dengelerin dışında uluslararası düzen için de önemli bir rolü bulunuyor. Mısır ordusu halkın gözünde her ne kadar İsrail’e karşı zafer kazanmış bir ordu olsa da aslında Enver Sedat’ın İsrail’le imzaladığı barış antlaşmasından sonra bölgede kurulan “statüko”nun en temel ayaklarından birini oluşturuyor. Nitekim Mısır’da Hüsnü Mübarek’in bu kadar uzun süre iktidarda kalmasının ve halen halka bu kadar kuvvetli direnebilmesinin en önemli sebeplerinden biri de kurulan bu “statüko”. Mısır, bölgede İsrail devletinin barış içinde

bulduğu tek Arap ülkesi olmasının yanı sıra ABD'nin en yakın müttefiklerinden de biri. Nitekim ABD Mısır'a senede 1.5 milyar doları askeri olmak üzere 3 milyar dolara yakın yardım yapıyor. Mısır aynı zamanda Filistin sorunu için de Refah sınır kapısının anahtarını elinde tutan ülke olarak büyük rol oynuyor. Tüm bunların sonucunda ABD, İsrail ve Avrupa'dan oluşan dünya güçleri Mısır'da nereye evrileceği belli olmayan bir devrim sürecinden çok da hoşnut değil. Ancak hem kendilerine hem de dünya kamuoyuna karşı sıkça kullandıkları demokrasi retoriği şimdiye kadar çok yakın ilişki içinde oldukları Mübarek'i koşulsuz desteklemelerine imkân vermiyor. Bu sebeple Obama olayları yakından izledikleri, polisin sivillere karşı şiddet kullanılmasının kabul edilemez olduğu ve halkın demokrasi talebinin karşılanması gerektiği gibi yumuşak açıklamalarla yetiniyor.

Batı için önemli sorunlardan biri de Müslüman Kardeşler'in hem şimdiki gösteriler hem de gelecekte Mısır siyasetinde oynaması muhtemel rolünün ne olacağına ilişkin. Hem gösterilere katılan halk hem de Müslüman Kardeşler ısrarla gösterilerin arkasında Müslüman Kardeşler Örgütü'nün olmadığını açıklasa da Batı kamuoyunun tereddütlerini gidermek biraz zor görünüyor. Bu duruma yakın geçmişte benzer ayaklanmalarla devrilen İran Şahı'nın ardından yönetime gelen Humeyni rejiminin hatırasının canlı olması kadar Hüsnü Mübarek'in yaptığı her açıklamada eğer giderse ülkenin kaosa sürükleneceği ve Müslüman Kardeşler'in yönetime geleceği tehdidinde bulunması da katkı sağlıyor. Ayrıca Müslüman Kardeşler'in özellikle sosyal yardımlar dağıtılması gibi konularda halk içinde çok örgütlü olması gerçeği de yapılacak serbest seçimlerde büyük başarı sağlama ihtimallerini bir hayli arttırıyor. Yine de hem olayları bölgeden takip eden haberciler hem de internet ve diğer medya organları aracılığıyla sesini dünyaya duyurmaya devam eden göstericiler, ısrarla protestoların dini bir içeriği olmadığını, Müslüman Kardeşler'in özellikle geride durduklarını, halkın ortak talebinin ise Mübarek'in ve yönetiminin görevden çekilmesi ve ekonomik olarak daha adil bir düzen kurulması olduğunu vurguluyorlar.

Bu süreç içinde Mübarek'in hükümete muhalefetle görüşmelere başlaması ve reform yapması için çağrıda bulunması da halkın sakinleşmesine yeterli gelmedi. 31 Ocak'ta Tahrir meydanında 1 milyon kişinin katılacağı yeni bir gösteri düzenlemek için çalışmalara başlandı. Gösterilere 1 milyonu da aşan hatta kimi haber ajanslarına göre 2 milyonu bulan bir kalabalık katıldı. Ancak gösteri sırasında beklenmeyen bir gelişme yaşandı; atlı ve develi bir grup ellerinde kılıç ve kırbaçlarla kalabalığın arasına girerek protestoculara saldırdı. Dünya medyasında Mübarek yanlıları olarak adlandırılan grubun mensuplarının üstünden polis kimliği çıktığı ise yine internet aracılığıyla gösterilere katılan halk tarafından dünyaya duyuruldu. Bu olay üzerine iki grup arasında, araya ordunun girmesine kadar 2 gün süren çatışmalar başladı. Çatışmalar sadece Tahrir Meydanı'yla sınırlı kalmadı; Kahire'nin diğer semtlerine ve ülkenin diğer şehirlerine yayıldı. Aynı akşam televizyona çıkarak bir açıklama yapan Mübarek görevinden çekilmeyeceğini, ülkesi için savaştığını, çok hizmet ettiği ülkesinde öleceğini ancak gelecek seçimlerde aday olmayacağını bildiren "duygusal" bir konuşma yaptı. Protestocu halk ise bu açıklamadan doğal olarak tatmin olmadı ve Tahrir Meydanı'nı boşaltmayacağını ama Mübarek'e 4 Şubat Cuma gününe kadar görevi bırakması için süre vereceğini açıkladı.

Bu gelişme üzerine bir açıklama yapan Obama, Mısır'ın Mübarek yönetiminden demokrasiye doğru düzenli bir geçiş (orderly transition) sağlaması gerektiğini söyledi. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamalarda ise, bu süreçte Obama ile Mübarek'in sık sık telefon ile doğrudan görüşüklerinin belirtilmesi dikkat çekici bir durum olarak not edildi. Bunun dışında, Almanya Mısır'la olan silah ticaretini durdurdu. AB acilen serbest seçimlerin yapılması çağrısında bulundu. İsrail ise, dünya kamuoyunu Mübarek rejimine karşı insafli eleştiriler getirilmesi ve kendisinden bu kadar çabuk ümit kesilmemesi gerektiği konusunda ikna etmeye dönük çabalar içine girdi. Genel olarak kabul gören durum ise Mısır'da karmaşa ortamının uzun süre devam etmesinin petrol fiyatları dâhil tüm dünya ekonomisini ama özellikle bölge ekonomisini ve siyasal düzenini olumsuz etkileyecek olması. Hali hazırda bölgedeki pek çok ülkede benzer siyasal sorunların yaşanmaya başlaması, Mısır'daki siyasal düzenin acilen yeniden kurulması ihtiyacını başta ABD olmak üzere dünya güçlerine dayatır hale geldi. Dolayısıyla Şubat ayı içinde hem Mübarek için onurlu bir geri çekilme hem de Müslüman Kardeşler'in doğrudan iktidara gelmelerini engelleyecek ama aynı zamanda halkı da evlerine dönmeye ikna edecek bir formül arayışının dünya siyasetine egemen olması bekleniyor.

Hüsnu Mübarek

Dünya siyasetinin elinde Tunus'taki ayaklanma başladığından beri konuşulduğu üzere tüm bu olayların makul biçimde yatıştırılmasını sağlayacak bir araç aslında bulunmakta. Bölgeye en uygun modelin Türkiye'deki AKP iktidarına benzer bir ılımlı İslam modeli olacağı önerisi, hemen hemen AKP'nin ilk seçim kazandığı 2002 yılından beri çeşitli çevrelerce dillendirilmekteydi. Nitekim AKP de bu teoriyi fazlasıyla benimsemiş ve ülke içi kamuoyuna karşı olmasa bile uluslararası arenada sık sık kullanmıştı. Şimdi bölgede gelinen noktada iktidarın aşırı İslamcılarının eline geçmemesi için AKP benzeri, liberallerin desteğini alarak, Batı devletleri ve İsrail'le işbirliği içinde çalışabilecek ancak halkın muhafazakar taleplerini de gözetip gerektiğinde aşırı popülist söylemlerle köktencilerin halkı mobilize etmesinin önünü kesebilecek bir iktidar yapılanmasının, iyi bir çıkış yolu olabileceği düşünülüyor. Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan da bu düşüncenin farkında olarak konuya ilişkin yaptığı açıklamada bir yandan kendi iktidarlarını halkın yönetime demokratik yollardan el koymasını tanımlarken diğer yandan da Mübarek'e iktidarı artık bırakması gerektiği yönünde mesajlar ilettiler. Ancak hem ülke içinde hem de ülke dışında bu görüşü savunanların göz ardı ettiği gerçek, Türkiye ile bölge ülkelerinin toplumsal yapılarının ve siyasi geleneklerinin birbirini andırmakla birlikte birebir örtüşmediğidir. Din olgusu bu toplumlarda birbirinden oldukça farklı tezahür ederken, siyaseten de Türkiye'nin sahip olduğu devlet geleneği diğerlerinden ayrıksıdır. Nitekim AKP modeli bölge için belki özgürlükçü bir model olabilecekken, Türkiye için giderek daha otoriter bir hale gelmektedir. Ayrıca AKP'nin uyguladığı aşırı liberal ekonomi politikalarının da bölge halkının isteklerine ne ölçüde karşılık verebileceği ciddi bir tartışma konusudur.

[BAŞA DÖN](#)

GÜNEY SUDAN REFERANDUMU AYRILIK KARARIYLA SONUÇLANDI

Güney Sudan'da 9-15 Ocak tarihleri arasında gerçekleştirilen referanduma ait resmi olarak kesinleşmeyen sonuçlar açıklandı. Güney Sudan'ın Sudan'dan ayrılıp ayrılmamasının oylandığı referanduma katılanların % 99 gibi ezici bir

çoğunluğu ayrılık yönünde oy verdi. İlk sonuçların geldiği, Güney Sudan dışında yaşayan Güney Sudanlıların verdiği oylar da %98 oranında ayrılık yönünde gerçekleşmişti. Şubat ayı içinde resmen açıklanması beklenen sonuçlar doğrulanırsa, Güney Sudan 9 Temmuz'da bağımsızlığını ilan edecek.

Sudan Devlet Başkanı Ömer El Beşir gayri resmi sonuçların belli olmasından sonra yaptığı açıklamada sonuçları tanıyacaklarını daha önce duyurduklarını ve durumda herhangi bir değişiklik olmadığını tekrarladı. Ancak açıklamasında Güney Sudan'ın iyi komşuluk ilişkileri içinde olması ve sınırlara saygı duyarak Kuzey Sudan'daki herhangi bir muhalif grubu desteklememesi gerektiğini de özellikle vurguladı.

Referandumun devam ettiği sırada 10 Ocak'ta tam sınırda bulunan Abyei bölgesinde 18 Güney Sudanlının pusuya düşürülerek öldürülmesi, referandumun sağlıklı sürdürülemeyeceği konusunda uluslararası kamuoyunda özellikle de ABD'de korku yarattı. Güney Sudan yetkililerinin olayın sorumlularının bölgede yaşayan bir kabile olduğunu açıklamaları, korkulanın olmamasına ve olayın referandumun sorunsuz tamamlanmasına imkân verdi.

Güney Sudan Hükümeti, bölgede Avrupalı uzmanlar tarafından bulunan iki petrol bloğunun gelirleri arttıracaklarını ve kurulacak yeni devletin harcamaları için önemli olanaklar yaratacağını düşünüyor. Fransız petrol şirketi TOTAL ve İspanyol petrol şirketi Star Petrol önümüzdeki mart ayında petrol üretimine başlayacaklarını açıkladılar. Hesaplamalara göre 2014-2015 yılları arasında petrol üretiminin günlük 2 milyon varile kadar artması ve bölgenin en büyük petrol kaynağına sahip olan Nijerya'nın günlük üretimine ulaşması bekleniyor.

Referandumun ayrılık kararı ile sonuçlanması çözülmesi gereken yeni sorunlar ortaya çıkardı. Bunlardan ilki, iki ülke arasındaki sınırın belirlenmesi sorunudur. Özellikle petrol zengini Abyei bölgesinin hangi ülkenin sınırlarına dâhil olacağına karar vermek zorlu bir süreç yaratacakmış gibi görünmektedir. İkinci sorun ise petrol gelirlerinin nasıl paylaşılacağına ilişkindir. 2005'teki barış antlaşmasına göre, Güney ve Kuzey ülkenin petrol yataklarından sağlanan geliri yarı yarıya paylaşıyorlardı ancak Kuzey Güney'e göre daha az petrol üretebilmektedir. Üçüncü sorun, vatandaşların belirlenmesine dairdir. Güney Sudan dışında hem mülteci hem de diaspora olarak çok sayıda Güney Sudanlı yaşamaktadır. Ayrıca Kuzey'de pek çok Güney Sudanlı bulunduğu gibi Güney'de pek çok Kuzeyli var. Dördüncü sorun yeni kurulacak ülkede temsili geniş tabana yayılan bir demokrasi inşa etmeye yönelik kaygıları kapsıyor. Kuzey Sudan'dan farklı olarak, özellikle de Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki son gelişmelerden sonra tek parti yönetiminin kurulmaması için uluslararası kamuoyundan baskı beklenirken, şimdiye kadar muhalefeti temsil eden Sudan Halkının Özgürlüğü hareketinin tek parti yönetimine evirilmemesinin nasıl sağlanacağı henüz açıklığa kavuşmuş görünmüyor. Tüm bu görece iç sorunların dışında bölge ülkelerini endişelendiren en önemli sorun, hemen hemen hiçbiri istikrarlı

olmayan Afrika ülkelerinin Güney Sudan örneğini izleyerek tek tek bölünmeleri ihtimali. Aslında self-determinasyon ilkesi ve ulus devlet rejiminin aynı anda dünyaya hâkim olmasının doğal bir sonucu olan bu korku, bölge ülkelerinin her birinin çeşitli dini ve etnik azınlıklar ve çatışmalar yaşadığı göz önüne alınırsa, çok da haksız olmayabilir.

[BAŞA DÖN](#)

16. AFRIKA BİRLİĞİ ZİRVESİ ETİYOPYA'DA TOPLANDI

Afrika Birliği'nin 16. Zirvesi 25-31 Ocak tarihleri arasında Etiyopya'nın başkenti Adis Ababa'da yapıldı. Toplantıya Afrikalı liderlerin yanı sıra BM Genel Sekreteri Ban Ki Moon ve Fransız Devlet Başkanı Nicolas Sarkozy de katıldı. Amacı Afrika'nın ortak sorunlarına karşı ortak bir strateji geliştirmek olarak açıklanan Zirve'de görüşülen ana konular, Fildişi Sahillerindeki kriz, Tunus ve Mısır'da ortaya çıkan isyanlar oldu. Afrika Birliği Komisyon Başkanı Jean Ping, açılış konuşmasında Tunus'taki olayların serbest seçimler aracılığıyla sakinleşmesini umduklarını söyledi. Mısır'daki olayları da yakından izlediklerini ve bu ülkeye saygı duyduklarını ancak insan hakları, özgürlükler ve temel haklara da saygı duyulması gerektiğini söyledi. Nicolas Sarkozy onur konuğu olarak katıldığı toplantıda, bu sene BM Güvenlik Konseyi'nde yapılacak reform sonucunda bir ya da daha fazla Afrika ülkesinin kalıcı üye olması gerektiğini belirtti.

Zirve'de ayrıca Zimbabve, Fildişi Sahilleri, Somali ve Sudan sorunları da görüşüldü. Fildişi Sahilleri ve Sudan sorunlarını daha etraflıca görüşmek için iki ayrı panel düzenlendi. Güney Afrika Devlet Başkanı Zuma, Fildişi Sahilleri'yle ilgili olan panele katılmadı. Panelde, Afrika ülkeleri Fildişi Sahilleri'yle ilgili birbirinden farklı görüşler ileri sürdüler. Nijerya'nın başını çektiği Batı Afrika Ülkeleri BM, AB ve ABD tarafından seçimin galibi olarak tanınan Alassane Ouattara'nın devlet başkanı olması gerektiğini savunurken, Güney Afrika oyların yeniden sayılmasını teklif etti. Bu teklif, kendileri de birer diktatör tarafından yönetilen Uganda, Angola ve Ekvator Ginesi tarafından desteklendi. Afrika Birliği Barış ve Güvenlik Konseyi'nin hazırladığı rapor da tartışmaya açıldı. Mısır ve Tunus olaylarının rapora eklenemeyecek kadar taze olduğu görüşü ağırlık kazandığından, her iki konuya da değinilmedi.

Zirve Başkanlığı'na Ekvator Ginesi'nin 31 yıllık başkanı Teodoro Obiang'ın seçilmesi ironik bir durum yarattı. Zirve Başkanlığı simgesel bir konum olsa da, bir darbe ile ülkesinin başına gelmiş ve ülkesini diktatoryal yöntemlerle idare eden bir ismin, tam da Afrika'da aynı konumda olan liderlere karşı halkların ayaklandığı bir dönemde seçilmesi, kamuoyunda Afrika Birliği ile ilgili bazı soruların ortaya atılmasına neden oldu.

[BAŞA DÖN](#)

PUNTLAND SOMALİ'DEN AYRILDIĞINI AÇIKLADI

Somali'nin kuzeydoğu ucunda bulunan Puntland yarı özerk eyaleti, BM destekli Somali Federal Geçiş Hükümeti'ne verdiği desteği çektiğini ve artık Somali'den ayrıldığını açıkladı. BM'nin Somali için Politik Ofisi'nin politikalarını da gözden geçirmesi gerektiğine yer veren açıklamanın ardından Somali Federal Geçiş Hükümeti'ne bağlı hiçbir sivil ve askeri

görevliyi sınırlarından sokmamaya başlayan Puntland yetkilileri, Reuters'a verdikleri demeçte, Somali Hükümeti'nin 2008-2009 tarihli Cibuti Antlaşması'nı hayata geçirmekte başarısız olmasının bu kararın alınmasına yol açtığını söylediler. Federal Hükümetin başarısızlığının, sadece Al-Şabbab Örgütü'nün işine yaradığının ve giderek güçlenmesine yol açtığının altını çizen yetkililer, Federal Hükümetin 23 Ağustos 2009 tarihinde Galkayo kentinde yapılan antlaşmayı uygulayamadığı için deniz ticaretinin güvenliğinin sağlanamadığı ve korsanlık faaliyetlerinin önüne geçilemediği suçlamasında da bulundular.

"Farmarjo" lakaplı Somali Başbakanı Muhammed Hüseyin Muhammed ise yaptığı açıklamada en kısa sürede Puntland ile görüşmelere başlanacağını ve şikâyetlerinin dinleneceğini söyledi. Puntland'ın yeniden Somali ile birleşmesi için bir yol bulunacağına, Puntland halkının da böyle ani bir kararla Somali'den ayrılmak istemediğine inandığını belirtti.

Puntland hükümetinin ayrılma kararı tartışılırken kabinede de bazı değişiklikler meydana geldi. Hükümet üyelerinden Çalışma Bakanı, Sağlık ve Gençlik Bakanı, Sivil Havacılık Bakanı, Tarım Bakanı, İletişim Bakanı ve Başkan Yardımcısı, Başkan'ın isteği doğrultusunda değiştirildi. Bu değişiklik iki sene önce Farole'nin başkan seçilmesinden bu yana yapılan ikinci kabine değişikliği oldu. Puntland için önemli bir gelişme de Puntland Başsavcısı'nın, Galkayo kentinde, maskeli saldırganlar tarafından vurularak öldürülmesi oldu.

Bu ay içinde Somali ile ilgili olarak yaşanan başka bir önemli olay ise, Irak'taki eylemleri dünya kamuoyu tarafından çok sorgulanan Amerikalı Blackwater Şirketi'nin Somali'de faaliyetlerde bulunduğu ortaya çıkması oldu. Blackwater şirketi Irak'ta sivillerin katledilmesi de dâhil bazı şüpheli eylemlerden dolayı soruşturma baskısı altında kalınca ismini değiştirmişti. Şirketin Somali'de korsanlarla mücadele için devletin askeri birliklerine eğitim verdiği fakat antlaşmanın hükümet tarafından iptal edildiği, 27 Aralık tarihinde Savunma Bakanı Yardımcısı İbrahim Muhammed Yarow tarafından açıklandı. Antlaşmanın parasının ise şirkete bazı körfez ve Arap ülkeleri tarafından ödendiği ve bu devletlerin doğrudan soruna müdahil olmak istemedikleri için böyle bir yöntem tercih ettikleri medya çevrelerce yapılan yorumlar arasında yer aldı.

[BAŞA DÖN](#)

KOMORLAR DEVLET BAŞKANINI SEÇTİ

Komorlar'da 26 Aralık'ta düzenlenen iki türlü başkanlık seçimlerinin resmi sonuçları 13 Ocak perşembe günü açıklandı. Mevcut Devlet Başkanı Ahmed Abdullah Sambi'den görevi devralan Ikililou Dhoinine, Anayasa Mahkemesi'nden gelen resmi açıklamayla oyların %60.91'ini alarak Komorlar'ın meşru devlet başkanı olarak ilan edildi. Anayasa Mahkemesi'ne muhalif kanattan gelen itirazlar kabul edilmezken Komorlar Bağımsız Seçim Komisyonu da resmi sonuçların geçerli olduğunu belirten onay kararını açıkladı.

Seçimle gelen Devlet Başkanı Ikililou Dhoinine, Komorlar'ın üç adasından biri olan Moheli adasının yüksek temsilcisi idi ve 5 yıldır kendinden önceki Devlet Başkanı Sambi'nin yardımcısı olarak görev yapmaktaydı. Dhoinine, Komorlar Birliği'nin en küçük üyesi olan Moheli adasından çıkan ilk Komorlar Devlet Başkanı oldu. Komorlar Anayasası'na uygun olarak kasım ayında ilk tur seçimler sadece Moheli adasında yapıldı. Bu turdan 3 Mohelili aday çıktı. İkinci tur ise aralık ayında takımadanın bütününde düzenlendi ve Dhoinine'in zaferi ile sonuçlandı.

Ikililou Dhoinine (sağda) Komorlar'ın devlet başkanı
Abdullah Sambi'den görevi devraldı

23 Aralık 2001 tarihinde referandum sonucu onaylanan Komorlar Anayasası; Büyük Komor, Anjouan ve Moheli adalarının oluşturduğu Komorlar Birliği Başkanlığı için her üç ada arasında bir rotasyon öngörüyor. Birliğin ilk devlet başkanı anayasaya göre Büyük Komor adasından olacaktı ve Azali Assoumani devlet başkanlığı görevini yürüttü. Assoumani'nin askeri diktatörlük rejiminin ardından, Anjouan adasından Abdullah Sambi 2006 yılında iktidarı devraldı. Birliğin ilk barışçı iktidar devrinin göstergesi olarak, seçimle iktidara gelen Sambi'nin devlet başkanlığının ardından sıra rotasyon gereği Moheli adasına geldi. Önümüzdeki 5 yıllık yeni dönemde de Ikililou Dhoinine devlet başkanlığı görevini yürütecek.

Seçimlerin ardından, başta Anjouan adasında olmak üzere seçimlere hile karıştırıldığı gerekçesiyle itirazların yükselmesine rağmen; Afrika Birliği, Arap Ligi ve Frankofon seçim gözlemcileri raporlarında Dhoinine'nin zaferini ilan eden sonuçların Komor halkının istekleriyle örtüştüğünü belirttiler. Böylelikle Komorlar'daki rotasyonlu devlet başkanlığı döngüsü görece serbest seçimler aracılığıyla tamamlanmış oldu. Bu döngünün demokratik ve barışçı yollarla iktidarın Dhoinine'e devri ile tamamlanması, 1975'teki bağımsızlıktan bu yana sağlanamayan Komorlar'daki siyasi istikrarın bu kez yakalandığının en büyük kanıtı olarak gösteriliyor.

[BAŞA DÖN](#)

GABON'DA MUHALEFET LİDERİ KENDİNİ DEVLET BAŞKANI İLAN ETTİ

Gabon'da Devlet Başkanı Ali Bongo Ondimba'ya karşı muhalefetin liderliğini üstlenen Andre Mba Obame 25 Ocak'ta kendine ait televizyon kanalında devlet başkanlığını ilan etti. Bunun üzerine İçişleri Bakanı

Jean-François Ndongou, Obame ve taraftarlarını anayasayı ihlal etmekle suçlayarak Milli Birlik Partisi'nin kapatıldığını duyurdu. Ndongou ayrıca Obame'nin televizyon kanalının üç ay süreyle yayınının durdurulduğunu da açıkladı.

Obame, Gabon'da 30 Ağustos 2009 yılında yapılan başkanlık seçimlerinde oyların %25,66'sını alarak üçüncü olmuş, seçimi oyların %41,79'sunu alan Ali Bongo Ondimba kazanmıştı. Krizin Fildişi Sahilleri ve Tunus'ta yaşananlardan cesaretle başlatıldığı düşünülüyor.

[BAŞA DÖN](#)

TANZANYA'DA MUHALEFET GÖSTERİ DÜZENLEDİ

Tanzanya'da 27 Ocak'ta muhalefet partisi CUF taraftarları yeni anayasa hazırlanma çağrısında bulunmak için gösteri düzenledi. Birçok sivil toplum kuruluşu ve akademisyenin katıldığı gösterilerde var olan anayasanın değiştirilmesi için destekte bulunuldu ve Adalet Bakanlığı'na doğru yürüyüşe geçilmeye çalışıldı. Polis, Adalet Bakanlığı'na doğru yürüyüşe geçen göstericilere, gösterinin yasal olmadığını ve şehir merkezine ulaşmalarını engelleyeceklerini duyurdu. Gösteriyi havaya ateş açarak dağıtmaya çalışan polisle göstericiler arasında kargaşa yaşandı ve 12 CUF üyesi tutuklandı.

[BAŞA DÖN](#)

FİLDİŞİ SAHİLLERİ'NDE KRİZE ÇÖZÜM ARAYIŞLARI DEVAM EDİYOR

Fildişi Sahilleri'nde 28 Kasım başkanlık seçimlerinin ardından çıkan krize uluslararası alanda çözüm arayışları devam ediyor. Ülkede arabuluculuk faaliyetleri sürdüren Batı Afrika Ekonomik Topluluğu'nun Ocak ayında Bomako'da gerçekleştirilen oturumunda gündemi bölgesel güvenlik, terörizm ve Fildişi Sahilleri'nde yaşanan kriz oluşturdu.

Fildişi Sahilleri'nde yaşanan kriz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Afrika Birliği'nin gündemine de geldi. 18 Ocak'ta BM Güvenlik Konseyi'nde Fildişi Sahillerine 2000 kişilik askeri güç gönderilmesini

öngören karar Rusya'nın vetosuyla engellendi. Diplomatik kaynaklar, başta Rusya olmak üzere Çin ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin BM'nin bu müdahalesini "fazla siyasi" olarak nitelendirdiklerini belirtti.

Afrika Birliği'nde ise konu farklı bakış açılarıyla ele alınıyor. Uganda Devlet Başkanı Yoweri Museveni'nin sözcüsü Tamale Mirundi Afrika Birliği'nin Fildişi Sahilleri'ndeki seçim sonuçlarını incelemek için özel bir komisyon kurması gerektiğini vurgularken, Ekvatorial Gine Devlet Başkanı Teodoro Obiang Nguema Fildişi Sahilleri'ndeki krizi çözmek için örgüt bünyesinde özel bir komisyon kurulması gerektiğini belirtti. Nijerya Dışişleri Bakanı Odein Ajumogobia ise, Fildişi Sahilleri'ndeki krizin bir iç savaşa sebep olabileceği uyarısını yaparak BM'nin müdahale etmesi gerektiğini vurguladı.

Batı Afrika Ekonomik Topluluğu'nun (BAET) dönem başkanlığını yürüten Nijerya Devlet Başkanı Goodluck Jonathan da Gbagbo'yu kuvvet kullanılma riskine karşı uyarırken, Nijerya Dışişleri Bakanı meşru kuvvet kullanımının toprak işgali olmadığını belirtti ve BAET tarafından gerçekleştirilecek bir askeri müdahalenin ancak BMGK kararıyla meşrulaşabileceğini söyledi. Gbagbo hükümeti ise yapmış olduğu açıklamada, BM Fildişi Misyonunu Alassane Ouattara'yı destekleyen işgal gücü olarak tanımlayarak, Fildişi ordusunun BM araçlarını aramaya ve kontrol etme yetkisi bulunduğunu bildirdi.

Fildişi Sahilleri'nde 28 Kasım'da yapılan seçimlerin ardından uluslararası kamuoyunun büyük çoğunluğu Alassane Ouattara'yı yeni devlet başkanı olarak tanımış, başta Fransa olmak üzere Batılı devletler Laurent Gbagbo'ya karşı tutum takınmışlardır. Son olarak Laurent Gbagbo hükümeti ve Fransız hükümeti birbirlerinin atadığı büyükelçileri tanımaması iki ülke arasındaki gerilimi arttırmıştır.

[BAŞA DÖN](#)

SENEGAL'DE ORDU İLE CASAMANCE DEMOKRATİK GÜÇ HAREKETİ ARASINDA ÇATIŞMA ÇIKTI

Senegal'de 13 Ocak'ta Senegal ordusu ile Casamance Demokratik Güç Hareketi arasında çatışma yaşandı. Senegal basının verdiği bilgiye göre çatışmada üç kişi hayatını kaybetti.

Batı Afrika'nın en demokratik ülkelerinden biri olarak görülen Senegal'de ülkenin bağımsızlığından beri sorun olan Casamance bölgesinde 1980 ve 1990'larda

yaşanan çatışmalar pek çok sivilin hayatını kaybetmesine yol açmıştı. Mart 2001'de imzalanan barış anlaşmasına rağmen, Senegal hükümeti bölgeyi bir tehlike olarak görmeye devam etmektedir. Son olarak Senegal, ekim ayında İran'dan Gambiya'ya giden geminin içindeki silahların Casamance Demokratik Güç Hareketi'ne yollanması ihtimalinden rahatsızlık duymaktadır.

[BAŞA DÖN](#)

NİJERYA'DA JONATHAN'IN BAŞKAN ADAYLIĞI KESİNLEŞİRKEN

ÜLKEDE GERGİNLİK ARTIYOR

Nijerya'da nisan ayında yapılacak devlet başkanlığı seçimleri için hazırlıklar sürerken iktidardaki Halkın Demokrasi Partisi (PDP) başkanlık adayını kesinleştirmek için 14 Ocak'ta ön seçim gerçekleştirdi. Başkent Abuja'da toplanan parti kongresinde gerçekleştirilen seçimde, halen devlet başkanlığı görevini sürdüren Goodluck Jonathan ile eski başbakanlardan Atiku Abubakar birbirlerine karşı yarıştılar. Delegelerin kullandığı oylardan 2.736'sını alan Jonathan, PDP'nin resmi başkan adayı olarak ilan edilirken, Abubakar ise oyların 805'ini aldı. Bu sonucu beklediğini ifade eden Jonathan, "artık gereksiz tartışmaları bir yana bırakıp ülkenin birliği için çalışmanın vakti gelmiştir" şeklinde konuştu. Abubakar ise, adaletli bir oylama yapılmadığını belirtti. Delegelerin kime oy verdiklerinin pusulalardan anlaşıldığını ifade eden Abubakar, Jonathan'ın adaylığının ülkeyi kaosa sürükleyeceğini öne sürdü. Bir önceki Devlet Başkanı Umaru Yar'adua'nın 5 Mayıs 2010'da yaşamını yitirmesi üzerine devlet başkanlığı görevine gelen eski Başkan Yardımcısı Jonathan, ülkenin ilk Güney kökenli devlet başkanı olma unvanını taşıyor. Jonathan'ın adaylığına muhalefet eden gruplar ise, ülkede iktidarın Müslümanların çoğunlukta olduğu Kuzey'den Hıristiyanların çoğunlukta olduğu Güney'e geçmesine izin verilmeyeceğini ifade ediyorlar.

Diğer yandan seçim tarihi yaklaşırken ülkede gerginlik giderek artıyor. 6 Ocak'ta Ulusal Seçim Komisyonu'nun Nijer Deltası'ndaki bürosuna bombalı saldırı gerçekleştirildi. Saldırıyı Delta Demokratik Güçleri adlı bir militan grup üstlenirken, bu saldırının seçim sürecinde çıkmasından korkulan kargaşa ortamının ilk işareti olabileceği ifade edildi. Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasında şiddetli çatışmaların yaşandığı Jos eyaletinde de gönüllü olarak seçmen kaydı yapan üç üniversite öğrencisi silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi. Görgü tanıkları Müslümanların eyalette seçmen kaydı yapılmasını protesto ettiklerini ifade ederken öğrencilerin, askerlerin göstericilere ateş açması sonucu yaşamını yitirdiğini öne sürdüler. Nijerya ordusu adına açıklama yapan General Hassan Umaru ise askerlerin göstericilere ateş

açtığı iddiasını yalanladı. Hükümet yetkilileri yaptıkları açıklamada bölgede asayişin sağlandığını ve seçim hazırlıklarının sorunsuz şekilde sürdürüldüğünü ifade ettiler.

[BAŞA DÖN](#)

MALAVİ SAVUNMA BAKANİ GÖREVİNDEN ALINDI

Savunma Bakanı
Reckford Mwanza Thotho

Malavi Devlet Başkanı Bingu wa Mutharika 10 Ocak pazartesi günü Savunma Bakanı Reckford Mwanza Thotho'yu görevden aldı. Ani bir kararla görevine son verilen ve tüm bakanlık yetkileri elinden alınan Thotho'nun neden görevden alındığına ilişkin herhangi bir gerekçe henüz basına yansımada. Devlet Başkanı Mutharika da gerekçeli herhangi bir açıklamada bulunmadı.

2014 yılında ikinci başkanlık dönemi sona erecek olan Mutharika geçtiğimiz yıl haziran ayında başkanlık yetkilerini kullanarak kabinedeki bakanlıklarda çaprazlama görev değişikliğine gitmiş ve bakanlık düzeyindeki birkaç önemli ismin görevine son vermişti. Ulaştırma Bakanı Khumbo Kachali, Yerel Yönetimler Bakanı Goodall Gondwe ve Kadın ve Çocuktan Sorumlu Devlet Bakanı Patricia Kaliati kabineden çıkarılmıştı. Reckford Mwanza Thotho da bu düzenleme sırasında Enformasyon Bakanlığı'ndan Savunma Bakanlığı'na geçirilmişti.

Görevden alınmasının ardından özel bir röportaj veren Thotho, Devlet Başkanı Mutharika'ya kızgın olmadığını belirtti ve kendisine ülkesine hizmet etme fırsatı tanıdığı için Mutharika'ya teşekkür etti. Görevden alınma nedeninin kendisine de açıklanmadığını belirten Thotho, devlet başkanının zaten böyle bir açıklama yapma zorunluluğunun olmadığını vurguladı. Thotho her şeye rağmen devlet başkanına olan sadakatini ve parti üyeliğinin devam ettiğini sözlerine ekledi.

Devlet Başkanlığı Genel Sekreterliği tarafından yapılan açıklamada, savunma bakanlığı görevinin geçici süre ile devlet başkanı Mutharika tarafından yürütüleceği bildirildi.

[BAŞA DÖN](#)

NİJER'İN DEVRİK BAŞKANI TANDJA HAPİSTE

Nijer'in şubat ayında devrilen devlet başkanı Mamadou Tandja, yolsuzluk iddiaları nedeniyle hapse girdi. 16 Ocak 2011 tarihinde cunta,

dokunulmazlığını kaldırdığı eski devlet başkanını başta petrol firması Sonidep olmak üzere, birçok firma ile ekonomik ilişkilerinden rant sağlamaktan sorumlu tutuyor.

Nijer'de askeri cunta on yıldan beri iktidarda olan Devlet Başkanı Mamadou Tandja'yı görevden almıştı. 31 Ekim'de yapılan referandum ile yeni anayasası kabul edilen ülkede 11 Ocak'ta yerel seçimler, 31 Ocak 2011 ise başkanlık seçimi barışçıl bir ortamda gerçekleştirildi. Yerel seçimde Hama Amadou'nun partisi 657, Mahamadou Issoufou'nun partisi 969, Mahamane Ousmane'nin partisi ise 403 koltuk kazanırken, Tandja'nın partisinin 782 koltuk kazandığı belirtildi. Tandja'ya yakınlığı ile bilinen RSD ve RDP partilerinin 169 ve 87 koltuk kazandığı dikkate alındığında seçimden Tandja'nın galip geldiği düşünülüyor.

Başkanlık seçimlerinin kesin sonuçlarının ise şubat ayının ilk haftasında bildirilmesi bekleniyor.

[BAŞA DÖN](#)

DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ'NDE SEÇİM REFORMU

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde 27 Kasım'da gerçekleştirilecek devlet başkanlığı seçimleri için hazırlıklar sürerken Devlet Başkanı Joseph Kabila, seçim sisteminde önemli değişiklikler yaptı. Anayasa'nın sekiz maddesinde yapılan değişiklik ile iki turlu seçim sisteminden tek turlu seçime geçilmesi öngörülürken bu sayede devlet başkanının oyların mutlak çoğunluğunu almadan seçilebilmesinin önü açıldı. İki turlu sistemde ilk turda adaylardan hiç birinin mutlak çoğunluğa ulaşamaması halinde ikinci tur seçimler gerçekleştiriliyordu. Tek turlu sistemde ise en çok oyu alan adayın başkanlık görevine getirilmesi öngörülüyor. Seçim reformunu değerlendiren İletişim Bakanı Lambert Mende, bu sistemin seçim sürecinin sorunsuz bir şekilde geçirilmesi için en uygun sistem olduğunu ifade etti. Tüm Afrika ülkelerinin Fildişi Sahilleri'nde yaşanan seçim krizinden ders alması gerektiğini belirten

Mende, söz konusu seçim reformunun böyle bir krizden kaçınmak için en etkili yollardan biri olduğunu kaydetti. Mende, "biz bu değişikliği Kabila için değil, Kongo halkı için yaptık" şeklinde konuştu.

15 Ocak'ta gerçekleştirilen oturumda parlamentonun da desteğini alan bu seçim reformu, muhalefet tarafından, Kabila'nın yeniden seçilme şansını arttırmak için attığı bir adım olarak değerlendirildi. Önde gelen muhalefet partilerinden

MLC'nin sözcüsü Thomas Luhaka, yapılan değişikliğin isteklerinden çok uzak olduğunu ifade etti. Luhaka, bu şartlar altında muhalefetin Kabila'nın karşısına tek bir aday çıkarmasının yerinde olacağını, ancak muhalefetin tek bir aday üzerinde uzlaşmasının pek mümkün olmadığını kaydetti.

2001 yılında babası Laurent Kabila'nın öldürülmesinin ardından Devlet Başkanlığı görevine getirilen Kabila, 2003 yılında iç savaşın sona ermesinin ardından kurulan geçiş hükümetinin başına geçmiş ve 2006 yılında gerçekleştirilen seçimlerde rakibi Jean Pierre Bemba'yı geçmeyi başarmıştı. Ülkenin doğusunda sürmekte olan çatışmaları sona erdiremediği için eleştirilen Kabila, seçimleri kazanmaya en yakın isim olarak değerlendiriliyor.

[BAŞA DÖN](#)

ANGOLA BAŞBAKANI KÜBA'YA ZİYARET GERÇEKLEŞTİRDİ

Angola Başbakanı Fernando da Piedade Dias dos Santos 18-23 Ocak tarihleri arasında Küba'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Dos Santos, Küba Devlet Başkanı Raul Castro ile temaslarda bulundu. Uluslararası ortamı değerlendiren iki lider, siyasi, ekonomik

ve sosyal alandaki işbirliğini derinleştirme vaatlerini yinelediler. Küba Başbakanı José Ramón Machado Ventura ile de bir araya gelen dos Santos, bu ziyaretin iki ülke arasında uzun bir geçmişe sahip olan dostluk ve işbirliğini yeniden ele almak için çok iyi bir fırsat teşkil ettiğini ifade etti.

Ziyareti esnasında Angola'nın ilk devlet başkanı António Agostinho Neto'nun büstüne çelenk bırakan dos Santos, Kübalı halk kahramanı José Martí'nin anıt mezarını da ziyaret etti. Küba Genetik ve Biyoteknolojik Araştırmalar Merkezi'nde (LABIOFAM) de incelemelerde bulunan dos Santos, Küba'nın biyoteknoloji konusunda kaydettiği gelişimi takdirle izlediklerini belirtti. Kübalı meslektaşısı Ventura ile Küba'dan Angola'ya teknoloji transferine imkân verecek bir dizi anlaşma imzaladıklarını belirten dos Santos, bu sayede iki ülke arasındaki işbirliğini derinleştirme fırsatı yakalayacaklarını ifade etti.

[BAŞA DÖN](#)

GÜNEY AFRİKA BM GÜVENLİK KONSEYİ'NDE REFORMU ZORLUYOR

Güney Afrika, Ekim 2010'da BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmesinin ardından BM'de reform girişimlerinde bulunuyor. 5 Ocak çarşamba günü hükümet düzeyinde yapılan açıklamada Güney

Afrika'nın, BM Güvenlik Konseyi'ndeki iki yıllık görev süresi içinde grubun geçici üyesi olarak BMGK reformu için ilave mesai harcayacağı belirtildi.

Uluslararası İlişkiler ve İşbirliği Bakanı Maite Nkoana Mashabane Güney Afrika Pretoria'da basın mensuplarına verdiği demeçte, bir an önce girişilmesi gereken bir reform süreci için daimi üyeleri ikna ve razı etme turlarına başladıklarına değindi. BMGK'deki güç yapılandırmasının geçici üyelerin lehine olmadığını ve kimi zaman ulusal çıkarların uluslararası taahhütleri çiğnediğini veya yok saydığını sözlerine ekledi. Bu sözleriyle BMGK daimi üyelerine sitemini ifade eden Maite Nkoana Mashabane, üyelerin takdir haklarının taraflı ya da kötüye kullanılmasının BMGK'nin işleyişini oldukça zorlaştırabileceğine işaret etti ve adaletli bir işleyişin gerekliliğini vurguladı.

Uluslararası ilişkiler ve İşbirliği Bakanı
Maite Nkoana Mashabane

[BAŞA DÖN](#)

MISIR'DA BİR KIPTİ KİLİSESİ'NİN BOMBALANMASININ ARDINDAN BAŞLAYAN OLAYLAR OCAK AYINDA DA DEVAM ETTİ

Mısır'ın İskenderiye kentindeki al-Qiddissin (Azizler) adlı Kıpti kilisesine yılbaşı arifesinde bombalı bir saldırı gerçekleştirildi. Saldırı sebebiyle 23 kişi yaşamını yitirirken 70 civarında kişi de yaralandı. Yılbaşı arifesi dolayısıyla düzenlenecek ayın sebebiyle kilisenin dolu olması yaralı ve ölü sayısının artmasına yol açtı. Olaydan sonra Kıptiler hükümetin kendilerini yeterince korumadığını iddia ederek protesto gösterisi düzenlediler ancak gösteri

kontrolde çıkıp kalabalık yakındaki bir camiye doğru hareketlenince polis müdahale etti. Hükümet olayları yatıştırmak ve 6 Ocak'ta kutlanan Noel'in sorunsuz geçmesi için kiliselerdeki güvenlik önlemlerini arttırdı. Nitekim Kahire'de Abbasiye Katedrali'nde yapılan ve 2000 kişinin katıldığı törenlerde herhangi bir sorun yaşanmadı. Tören öncesi Mısır'ın en yüksek dini otoritesi sayılan El-Ezher Şeyhi Ahmet Tayyip, töreni yöneten Patrik Baba 3. Şenuda'yı ziyaret ederken, Hüsnü Mübarek'in oğlu Cemal Mübarek de törene bizzat katıldı.

Saldırı uluslararası kamuoyunda da tepkiyle karşılandı. ABD Başkanı Obama saldırının hemen ardından yaptığı açıklamada olayı kınarken, suçluların bir an önce yakalanması gerektiğinin altını çizdi. Benzer şekilde Almanya Başbakanı Angela Merkel de din özgürlüğünün en önemli insan haklarından biri olduğunu ve tüm dünyada bu hakkın korunması için daha çok çaba gösterilmesi gerektiğini söyledi. Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy ise Orta Doğu'daki Hıristiyanların dini temizliğe maruz kaldıklarını iddia etti. Papa 16. Benedict ise açıklamasında hem Mısır'da hem de Irak'ta Hıristiyanlara karşı yapılan saldırıları kınarken, oldukça sert ifadelerle bölge hükümetlerinin

Hıristiyan azınlıkları korumak için daha fazla önlem almaları gerektiğini savundu. Bu açıklama üzerine, içişlerine müdahale olduğunu düşünen Mısır hükümeti, Vatikan Büyükelçisini konuyla ilgili görüşmek için Kahire'ye geri çekti. El-Ezher üniversitesi ve Mısır İslam Merkezi gibi kurumlar da Vatikan ile ilişkilerini askıya aldıklarını açıkladılar. Vatikan ise, Mısır'ın elçisini geri çekilmesinin diplomatik ilişkilerde bir kırılmaya yol açmayacağını düşündüklerini bildirdi. Papa'nın, çoğunluğu Katolik olmamasına rağmen Orta Doğu'daki Hıristiyan azınlıklarla ilgili sık sık açıklama yapması ve geleneksel yeni yıl mesajında, Kıptı Kilisesi'ne yakın duygular beslediğini ve onlarla dayanışma, birlik içinde hareket etmeleri gerektiğini düşündüğünü söylemesi dikkat çekici olarak değerlendiriliyor.

Mısır hükümeti olayların ardından, geçen ay protesto gösterilerinde tutuklananları salıvermek, geçen sene 6 Kıpti vatandaşı ve 1 Müslüman güvenlik görevlisini öldüren kişiyi idam cezasına çarptırmak gibi çeşitli jestler yaptıysa da olayları yatıştırmak için harcanan çaba ne yazık ki yeterli olmadı; ülkenin çeşitli yerlerinde Kıptilerle polis ve yerel Müslüman halk arasında çatışmalar yaşanmaya devam etti. Örneğin 13 Ocak'ta Minye kentinde saldırıyı protesto etmek için toplanan halk ile polisler arasında çatışma çıktı ve 12 kişi gözaltına alınırken 5 polis yaralandı. Kıpti Patrik Baba 3. Şenuda, protestoculara sakin olmaları yönünde telkinlerde bulunurken, hükümet saldırıların dış kaynaklı olduğu ve yerel Müslüman halk tarafından gerçekleştirilmediği iddiasında ısrarcı olmayı sürdürdü. Nitekim 23 Ocak tarihinde İçişleri Bakanı Habib El-Adli, saldırıyı merkezi Gazze'de bulunan ve El-Kaide bağlantılı olduğuna inanılan İslam Ordusu isimli Filistinli bir terörist grubun yaptığına dair ellerinde sağlam kanıtlar olduğunu açıkladı. İddiyayı hemen yalanlayan örgüt, saldırıyı gerçekleştirenler için dua ettiklerini açıklamalarına eklemeyi de ihmal etmedi.

[BAŞA DÖN](#)

RUANDA HAITİ ARASINDA EĞİTİM ORTAKLIĞI YAPILDI

Haiti Eğitim Bakanı 17 Ocak'ta Ruanda'daki Haitili öğrencilerin eğitiminde her iki tarafın rollerinin ana hatlarıyla belirlendiği bir çerçeve anlaşmayı imzaladı. Çerçeve anlaşmanın imzalanmasının ardından bir açıklama yapan Ruanda Eğitim Bakanı Dr. Charles Murigande anlaşmanın amaçlarından birinin de iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirmek olduğunu söyledi. Ruanda hükümetinin burs önermesinin ardından 4 Ocak tarihinde 5 Haitili öğrenci Ruanda Ulusal Üniversitesi'nde sosyal ve idari bilimlerde eğitim almak üzere Ruanda'ya gelmişti.

[BAŞA DÖN](#)

SENEGAL DEVLET BAŞKANI ABDOULAYE WADE HABRE DAVASINI AFRIKA BİRLİĞİ'NE DEVRETTİ

Senegal Devlet Başkanı Abdoulaye Wade ocak ayında yaptığı açıklamada Çad'ın eski diktatörü Hissène Habré davasıyla, ülkesinin ihtiyacı olan desteği bulamadığı için, daha fazla ilgilenmeyeceğini bildirerek, Afrika Birliği'nin dava dosyasını almasını talep etti. Afrika Birliği 2006 yılında Senegal'den savaş ve insanlığa karşı suçlardan ötürü Hissène Habré'yi "tüm Afrika adına" yargılamasını istemişti.

[BAŞA DÖN](#)

BM İRAN'DAN YAPILAN SİLAH SEVKİYATI İLE İLGİLİ İNCELEME BAŞLATTI

26 Ekim'de İran'dan Nijerya'nın Lagos limanına mal taşıyan nakliye gemisinde yapılan arama sonucu çok sayıda roket, havan topu ve mühimmat ele geçirilmişti. Konuya ilişkin açıklama yapan İran Dışişleri Bakanı Manuçehr Muttaki, nakliyatın Gambiya'ya konvansiyonel ve savunma silahları satan özel bir şirket tarafından yapıldığını, silahların hedefinin Nijerya olmadığını ifade etmiş ve sevkiyatı bir "yanlış anlama" olarak nitelendirmişti. Nijerya ise, durumu geçici üyesi bulunduğu BM Güvenlik Konseyi'ne rapor ederek İran'ın, nükleer programının yarattığı şüphe nedeniyle BM Güvenlik Konseyi tarafından 2007'de kabul edilen ve Tahran'ın diğer ülkelere silah sevkiyatını yasaklayan yaptırımları açıkça ihlal ettiğini belirtmişti.

Konuyla ilgili soruşturma başlatan BM 18 Ocak'ta bir inceleme heyetini Nijerya'ya gönderdi. Dokuz gün süresince Nijerya'da incelemelerde bulunan heyet Nijerya Dışişleri Bakanı Odein Ajumogobia ile de görüştü. Görüşmenin ardından açıklama yapan Ajumogobia, ekibin Nijerya'nın bu konudaki tecrübelerini ECOWAS üyeleri ile paylaşması konusunda tavsiyelerde bulunduğunu belirtti. Ajumogobia ayrıca silahsızlanma üzerine Afrika'da bir konferans düzenlenmesi ve BM'nin bu konuda Nijerya'ya destek vermesi konusunda uzlaşmaya vardıklarını kaydetti.

Ekibin raporunu şubat ayında BM Güvenlik Konseyi'ne sunması bekleniyor. Raporun ardından konunun Konsey'de ele alınacağını belirten yetkililer bir yaptırım kararı çıkmasının beklendiğini ifade ediyorlar.

[BAŞA DÖN](#)

EKONOMİ

AFRİKA’NIN EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU AÇIKLANDI

Uluslararası Para Fonu (IMF) , güncellediği Dünya Ekonomik Görünüm Raporu’nu Güney Afrika’nın Johannesburg kentinde açıkladı. IMF, raporda, geçen yıl ekim ayında bu yıl için % 4.2 olarak tahmin ettiği küresel ekonomideki büyümeyi % 4.4’e yükseltti. Küresel ekonominin 2012 yılında ise % 4.5 büyüyeceğini öngördü.

Gelişmiş ekonomilerin küresel ekonomik toparlanma için halen büyük risk teşkil ettiğine işaret edilen raporda, özellikle Avrupa’daki borç krizinden kaynaklı aşağı yönlü riskler ve diğer birçok gelişmiş ülkedeki yüksek borç seviyeleri konusunda uyarıda bulunuldu. Raporda, Euro Bölgesi’ndeki sorunların üstesinden gelmek için “kapsamlı, hızlı ve kararlı siyasi tutum alınmasına” ihtiyaç olduğu vurgulandı. Gelişmiş ekonomilerin daha önce 2011 yılı için % 2.2 olan büyüme tahminini % 2.5’e çıkaran, bu ekonomilerin 2012 yılında % 2.5 büyüyeceğini öngören IMF, ancak bu büyüme oranının yüksek işsizlik oranını düşürmede yeterli olmayacağına dikkati çekti. IMF, gelişmiş ülkelerin büyümeyi desteklemek için gevşek para politikalarını sürdürmeye ihtiyacı olduğuna işaret etti.

IMF tahminlerine göre, Çin bu yıl % 9.6, gelecek yıl % 9.5; Brezilya bu yıl % 4.5, gelecek yıl % 4.1; Hindistan 2011 yılında % 8.4 büyüyecek. Özel yatırımların gelişmekte olan ekonomilere güçlü akışının muhtemelen devam edeceğini belirten IMF, şu anda gelişmekte olan ülkelerdeki en önemli riskin enflasyon olduğunu ve sıkı para politikalarına ihtiyaç duyulduğunu kaydetti.

IMF, gelişmekte olan ülkelerin küresel tüketimin yaklaşık % 40’ını oluşturduğunu, bu ekonomilerdeki bir yavaşlamanın “küresel ekonomideki toparlanmaya ciddi darbe indireceği” uyarısında bulundu. Raporda, küresel düzlemde gelişmiş ekonomilerde ve gelişmekte olan ekonomilerde olmak üzere iki farklı hızda toparlanmanın sürdüğüne dikkat çekildi.

Gelişmiş ekonomilerde, ekonomik faaliyetlerin beklentilerin altında kaldığına ancak büyümenin baskı altında olmayı sürdürdüğüne, işsizliğin hala yüksek ve Euro Bölgesi sorunların yenilendiğine işaret edilen raporda, gelişmekte olan ekonomilerde ise ekonomik faaliyetlerin canlı olduğu, buna karşılık enflasyon baskısının arttığı ve güçlü sermaye akışının etkisiyle ekonomilerde aşırı ısınma belirtilerinin ortaya çıktığı ifade edildi.

IMF Baş Ekonomisti Olivier Blanchard, şu anda küresel ekonomi için iki önemli konu bulunduğunu söyledi. Blanchard, “İlk olarak, gelişmekte olan piyasalar sermaye akışının üstesinden nasıl gelecek? Gelişmekte olan ülkelerdeki yüksek büyüme, gelişmiş ülkelerdeki düşük faiz oranlarıyla birlikte Latin Amerika ve Asya’ya güçlü sermaye akışlarını başlattı. Bu sermaye akışları gelişmekte olan ekonomiler için hem fırsat hem de güçlük oluşturuyor. Bir fırsat, çünkü sermaye akışları bu ülkelerde borçlanma maliyetlerini düşürüyor, bir güçlük çünkü ekonominin aşırı ısınmasına ve balonlara yol açabiliyor” dedi.

Blanchard, ikinci konunun ise gelişmiş ülkelerde devam eden yavaş büyümenin işsizlik oranlarının yüksek kalmayı sürdüreceği anlamına geldiğini, hükümetlerin bütçe açıklarını ve borçlarını azaltmayı amaçlayan mali konsolidasyon politikaları için koşulların zor olmaya devam edeceğini ifade etti.

Rapora göre, gelişmiş ekonomiler bu yıl ve gelecek yıl % 2.5, Euro Bölgesi bu yıl % 1.5 ve gelecek yıl % 1.7, gelişmekte olan ülkeler ise bu yıl ve gelecek yıl % 6.5 büyüyecek.

Raporun Sahra Altı Afrika için tespit ve öngörülerini ise şu şekilde; Sahra Altı Afrika Gayri Safi Milli Hasıla büyüme oranı 2010 yılı için % 4.7 olarak öngörülüyor. 2009'da yaşanan %1.7'lik düşüşün ardından yakalanan büyümenin 2011'de % 5.3, 2012'deki büyümenin ise % 5.5'e ulaşması bekleniyor. Amerika Birleşik Devletleri'nin büyüme oranıyla kıyaslandığında kıtanın yükselen ekonomik durumu da iyice ortaya çıkıyor. ABD 2009 yılında % - 2.6 oranında, 2010'da ise % 2.8 oranında büyüme kaydetti. 2011-2012'de de zayıflamanın devam etmesi bekleniyor.

Güney Afrika 2009 yılında % -1.8, 2010'da ise 2.7 büyüme kaydetti. Bu oranın 2011'de % 3.5 ve 2012'de % 4.1 olması tahmin ediliyor. Sahra Altı Afrika'nın diğer bölgelerinde ise bu durumun tam tersine, büyüme oranı 2010 yılı için % 5.8, 2011 ve 2012 yılları içinse % 6.4 ve % 6.2 olarak tahmin ediliyor. IMF'nin belirttiğine göre, bu oranlar daha çok metal, mineral ve petrolü içeren emtia fiyatlarının bir yansıması.

Gayri Safi Hâsıla'daki büyüme, sürdürülebilir ekonomik gelişme ve insani kalkınmanın önemli bir belirtisi. Ayrıca büyüme trendi, Nijerya, Angola, Kenya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Etiyopya, Mozambik, Botswana, Zambiya, Malavi ve Tanzanya'yı içine alacak şekilde bir eğilim gösteriyor.

2009'da esnek talep çevresi büyümeyi etkilerken, 2010'daki toparlanma dış sektörler tarafından güçlü ihracat oranları, yükselen mal fiyatları, büyüyen doğrudan yabancı yatırım ve turizmdeki toparlanma tarafından desteklendi. Ticaretteki küresel yavaşlamadan ötürü, 2010 yılının yarısında ihracat oranları düşük seyretti. Ancak metal ve özellikle de enerji kaynakları açısından ihracat oranları hızlı bir yükseliş gösterdi.

Yabancı para, özellikle Güney Afrika'nın ev sahipliği yaptığı FIFA Dünya Kupası dolayısıyla artış gösterdi. Ayrıca Sahra Altı Afrika 2009 yılında en fazla turist alan bölge oldu. Turist çeken bölgeleri belirtmek gerekirse bunlar; Cape Verde, Kenya, Mauritius, Seyşeller, Tanzanya ve Güney Afrika oldu.

2010 yılında toplam doğrudan yabancı yatırım 32 milyar dolar olarak kaydedildi ve üç ekonomide toplandı. Bunlar, Güney Afrika, Angola ve Nijerya. Yatırımın % 50'sinden fazlası ise bölgedeki daha küçük ekonomilere gitti.

Sahra Altı Afrika ve Asya arasındaki ekonomik bağlar, geçtiğimiz yıl daha da güçlendirildi ve sonuç olarak pek çok Afrika ülkesi güçlenen bu bağlardan yararlandı. Bu işbirliğinde öne çıkan anlaşmalar, Çin Kalkınma Bankası'nın Gana ile imzaladığı 13 milyar dolarlık 2010 Çerçeve Anlaşması ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'yle imzaladığı 6 milyar dolarlık kredi anlaşması. Çin Afrika İşbirliği Forumu saptamasına göre, 2000 Çinli şirket Afrika'da 60,000 km yol yaptı.

[BAŞA DÖN](#)

DÜNYA EKONOMİK FORUMU'NDA GÜNEY AFRIKA ÖNE ÇIKTI

Dünya Ekonomik Forumu'nun 41. yıllık toplantısı, İsviçre'nin Davos kasabasında gerçekleştirildi. Zirvenin bu yılki ana teması, "Yeni Gerçek İçin Paylaşılan Normlar" oldu.

Davos'ta ekonomik büyüme konusu odak noktalarından biri olurken, ekonomik toparlanma ve krizden çıkış yolları da arandı. Daha önemlisi, bir daha bu türden derin krizlere yakalanmamak için yeni mekanizmalar üzerinde tartışıldı.

Gelişmekte olan ülkelerin ağırlıklı olduğu Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkeleri 2010 yılını ekonomik büyüme yaşayarak atlatırken, Avrupa ve Kuzey Amerika'da durgunluk gözlemlendiği belirtildi. Dünya ekonomisinin geleceğini sanayileşmiş 7 ülkenin değil, G-20'nin belirlediği vurgulandı.

Bu yılki toplantılarda, en çok tanıtım yapan ülkelerin başında Hindistan geldi. Hindistan Davos'ta yayınladığı reklamlarda, yabancı yatırımcıları ülkesine çekmek için eski ve köklü bir geleneğin genç nüfusla birleştiği bir ülke temasını işledi. Öne çıkan diğer bir ülke ise tahminlerden fazla büyüme oranı yakalayan ve BRIC'e davet edilmesiyle tartışmaların merkezine oturan Güney Afrika oldu.

Yeni küresel düzende, sanayileşmiş ülkelerden çok, gelişmekte olan ülkeler ve G-20'nin oluşturduğu yeni oluşum, "Yeni Gerçek" olarak tanımlandı.

[BAŞA DÖN](#)

ARAP EKONOMİ ZİRVESİ TOPLANDI

II. Arap Ekonomik, Sosyal ve Kalkınma Zirvesi 18 Ocak tarihinde Mısır'ın Şarm El-Şeyh kentinde düzenlendi. Ekonomi Zirvesi nihai bildirisinde, Arap Fonu'ndan Arap topraklarındaki küçük ve orta ölçekli projeleri finanse etmesi istendi ve özellikle gençlerin çalıştırılmasına öncelik verme gerekliliği ile birlikte işsizlikle mücadelenin önemi vurgulandı.

Gazze'deki Filistin halkına desteğini ifade eden Zirve, savaşta ve işgal halinde sivillerin korunmasına ilişkin uluslararası anlaşmaların etkinleştirilmesi amacıyla BM'de Arap girişiminin devam edeceğini belirtti.

Arap Ekonomi Zirvesi, 2012 yılı sona ermeden Arap ülkeleri gümrük tarife cetvellerini standartlaştırma yönünde daha fazla çaba harcama kararı alarak, gümrük tarife grupları üzerinde yapılacak müzakerelerin ardından 2015 yılında Arap Gümrük Birliği'nin ilan edileceğini açıkladı.

Su güvenliği konusunda ise Zirve, Arap Su Bakanları Konseyi ve Arap Kurak Bölgeler ve Çorak Topraklar Araştırma Merkezi'ni su kaynaklarının entegre yönetimi projesini hazırlamakla görevlendirdi.

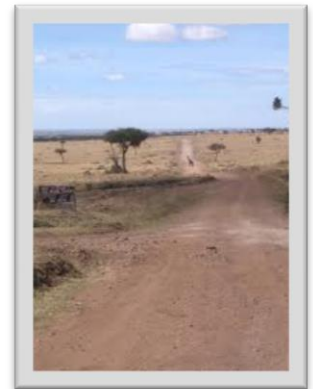
2009-2010 yıllarında Arap topraklarında eğitimi geliştirme planının başlamasıyla atılan adımlara işaret edilen zirvede, Arap Eğitim, Kültür ve Bilim Örgütü'nün Irak, Filistin, Somali, Cibuti ve Komor Adaları gibi özel durumdaki ülkelere verdiği teknik desteğe dikkat çekildi.

Ekonomi Zirvesi, 2011-2016 yıllarını kapsayan Arap temel sağlık hizmetlerini geliştirme stratejik planını ve aile tıbbının önemini vurgulayarak, üye ülkeler ve Arap Sağlık Bakanları Konseyi'nin, Arap ülkelerinde sağlık hizmetlerini iyileştirme yönünde çabalarını sürdürmeleri gerekliliğini belirtti ve 2012 yılının sonunda Bin Yıllık Kalkınma Planı Hedefleri'nin uygulanmasıyla ilgili Arap konferansı düzenleme imkânlarını inceleme kararı aldı.

[BAŞA DÖN](#)

DOĞU AFRIKA TOPLULUĞU ULAŞIM PROJELERİ İÇİN 70 MİLYAR DOLARA İHTİYAÇ DUYUYOR

Doğu Afrika Topluluğu 10 yıllık bir zaman diliminde tamamlamayı hedeflediği Doğu Afrika Topluluğu Ulaşım Projesi için 70 milyar dolara ihtiyaç duyduğunu açıkladı. 27 Ocak perşembe günü Doğu Afrika Topluluğu Altyapı ve Planlama Genel Sekreteri Mutabingwa tarafından yapılan açıklamada, paranın bölgedeki altyapı ağının tamamlanması için gerekli olduğu, eğer proje tamamlanabilirse bunun bölge ülkeleri arasındaki ticaret ve turizme önemli katkıları olacağı belirtildi.

Açıklamadan bir hafta sonra 31 Ocak pazartesi günü Kigali'de toplanan üye devletlerin altyapı uzmanları, Doğu Afrika Topluluğu Ulaşım Strateji'sinde gelinen son noktayı değerlendirdiler. Değerlendirmenin sonunda hazırlanan rapor, Doğu Afrika Topluluğu Bakanlar Konseyi'ne yollandı. Raporu gözden geçiren Konsey, yeni fonlar bulmak için olanakları gözden geçiriyor.

Doğu Afrika'da yol yapımı için fon arayışı sürerken, Batı Afrika'da Gambiya Ulusal Ulaşım Planı için Avrupa Birliği'nden 28 milyon avro ek kredi aldı. Kredi anlaşmasının ardından açıklama yapan Avrupa Birliği ile ilişkilerden sorumlu bakan Helene Cave, 2005 yılında hayata geçen Ulusal Ulaşım Planı'nın Avrupa Birliği ile imzalanan finansal anlaşmaların en büyük parçası ve Avrupa Birliği'nin Gambiya'da yürüttüğü en büyük proje olduğunu belirterek, en son alınan ek kredinin de bölgede ulaşım projeleri için verilen en büyük kredi olduğunu söyledi.

[BAŞA DÖN](#)

ECOWAS NİJERYA FEDERAL HÜKÜMETİ'Nİ YARGILAYABİLİR

13 Ocak perşembe günü ECOWAS Adalet Divanı'ndan yapılan bir açıklamada, Nijerya Federal Hükümetini ve ona bağlı Nijerya Ulusal Petrol Şirketi ile 6 yabancı petrol şirketini insan haklarını ihlal etmek ve çevre kirliliğine yol açmaktan suçlayan dava dosyasının incelendiği bildirildi.

Açıklamada, uluslararası hukuk kuralları ile topluluk ve üye devletlerin taraf olduğu anlaşmalar çerçevesinde Divan'ın 6 yabancı petrol şirketini yargılama ehliyetine sahip olmadığı ancak Nijerya Federal Hükümeti ile ona bağlı Nijerya Ulusal Petrol Şirketi'ni yargılayabileceği, çünkü Federal Hükümet'in hem ECOWAS Anlaşması hem de topluluğun diğer protokollerine imza atarak sorumluluğu önceden kabul ettiği belirtildi.

[BAŞA DÖN](#)

KENYA, İRAN VE MİSİR İLE ET İHRACATI KONUSUNDA ANLAŞTI

Kenya Et Komisyonu (KMC) ve İran hükümet yetkilileri tarafından et ihracatını içeren anlaşma imzalandı. KMC Başkan Yardımcısı Ali Hassan Mohammed yaptığı açıklamada İran'a ayda 1.000 ton et sağlayacaklarını, ihracatın bu oranla sınırlı kalmayacağını ve İran'ın talebine göre artış gösterebileceğini belirtti. Öte yandan Mısır yapılan görüşmelerin olumlu geçtiğini ve en yakın zamanda Kenya'dan et ithalatına başlayacaklarını duyurdu.

[BAŞA DÖN](#)

ANGOLA GIDA BAĞIMLILIĞINA SON VERECEK PROJİYİ UYGULAMAYA KOYDU

Angola Ticaret Bakanı İdalina Valente, 13 Ocak perşembe günü yaptığı açıklamada Angola Hükümeti'nin 2011'in Şubat ayından itibaren yabancı gıdaya olan bağımlılığı düşürmek ve küçük tarım şirketlerine yardımcı olmak için, kırsal ticaret programını geliştirecek uygulamayı başlatma kararı aldı.

Yoksulluğun Düşürülmesi Forumu'nda konuşan Bakan, aslında programın Nisan 2009'da Bakanlar Kurulu tarafından kabul edildiğini ve gıda güvenliğini sağlamanın yanı sıra Angola halkının yaşam standartlarını da yükseltmeyi hedeflediğini belirtti.

Program ilk olarak Huambo, Huila ve Uige bölgelerinde uygulamaya konulacak ve Angola halkının en çok ihtiyaç duyduğu gıda maddelerinin üretimine ağırlık verilecek. İç talebin karşılanmasının ardından, projenin kıta içinde duyulan gıda ihtiyacına da çare olabileceği belirtiliyor.

[BAŞA DÖN](#)

FAS'TA İKİNCİ DOĞAL GAZ REZERVİ KEŞFEDİLDİ

Petrol ve gaz arama konusunda çalışmalar sürdüren Circle Petrol Şirketi, 3 aylık çalışmanın ardından Fas'taki ikinci doğal gaz rezervini keşfetti. Ekim ayında ilk kez Fas'ta doğal gaz bulunduğunu duyuran şirket Mısır, Umman, Tunus ve Namibya'da da çalışmalar sürdürüyor.

Çıkardığı gazdan elde edilen gelirin % 3.6'sını paylaşım anlaşmasına göre alan şirketin, yeni keşifle birlikte paylaşım oranında artırımı gitmesi bekleniyor.

[BAŞA DÖN](#)

NİJERYA PETROL İHRACATINI DÜŞÜRECEĞİNİ DUYURDU

Nijerya Enerji Bakanlığı'ndan yapılan son açıklamaya göre, hükümet mart ayında ham petrol ihracatını önemli ölçüde düşürme kararı aldı. Yapılan açıklamada, bu kararın ardında yatan nedenin, petrol boru hatlarına düzenlenen saldırılar ve hırsızlık eylemlerinin sonucunda zarar gören önemli petrol borularını onarmak olduğu bildirildi.

Yeni kararlar birlikte ocak ayında günde 2.010.000 varil üreten, şubat ayında ise günde 2.130.000 varil

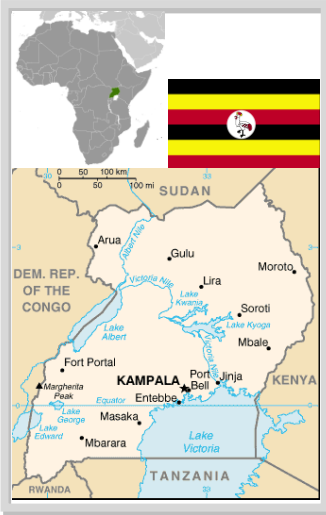
üretmeyi planlayan Nijerya, mart ayında bu rakamı 1.700.000'a çekecek. Uzmanlar rakamlar arasındaki bu farkın Nijerya'nın mart ayında petrolden elde edeceği gelirin önemli ölçüde düşeceğine işaret ettiğini belirterek, hükümeti olası ekonomik tehlikeler için önlem almaya çağırdılar.

Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) bir üyesi olarak Nijerya için belirlenen günlük üretim miktarının günde 1.670.000 varil olmasına karşın, son iki yıldır Nijerya OPEC kurallarının dışına çıkarak günde 2.000.000 varili aşan üretim gerçekleştirmektedir.

[BAŞA DÖN](#)

SİNGAPURLU İŞ ADAMLARI UGANDA'YI ZİYARET ETTİ

Singapurlu işadamlarından oluşan bir heyet, 24-26 Ocak tarihleri arasında Uganda'ya üç günlük ziyarette bulundu. Kampala'da açıklama yapan heyet başkanı, ziyaretin amacının Uganda'daki yatırım olanaklarını gözlemlemek ve iki ülke arasındaki ticareti geliştirmek olduğunu belirtti. Doğu Afrika'da ticaret açılımı başlatmayı hedeflediklerini söyleyen başkan, sözlerine yakın gelecekte Uganda ile önemli ticari bağlantılar kuracaklarına inandıklarını belirterek devam etti.

Uganda Ticaret Bakanı Eng Gagawala Wambuzi, Uganda Hükümeti'nin farklı yabancı yatırımcılarla ülkenin tüm sektörlerinde işbirliği gerçekleştirmek için hazır olduğunu ve buna uygun liberal ekonomi olanaklarının Uganda'da büyük ölçüde sağlandığını altını çizdi.

Afrika İş Grubu olarak adlandırılan heyet, 2011 yılının ilk günlerinde Singapur'da ve Sahra Altı Afrika'da, Singapur ile Afrika ülkeleri arasında karşılıklı işbirliğini geliştirmek amacıyla kuruldu. 10 kişiden oluşan heyet Uganda'nın ardından, Kenya, Ruanda ve Nijerya'ya da ziyaretler düzenledi.

[BAŞA DÖN](#)

GÜNEY AFRIKA KENDİ KALKINMA YARDIMI AJANSINI KURUYOR

Güney Afrika Cumhuriyeti büyüyen ekonomik gücüne ve kıtanın gelişmiş ülkesi konumunu güçlendirme arzusuna paralel olarak, 2011 yılında kendi kalkınma yardımı ajansını kuruyor. Güney Afrika Kalkınma İşbirliği Ajansı'nın 2011 yılı boyunca projeler kapsamında çalışması ve diğer yardım ajanslarıyla işbirliği yapması bekleniyor. Yeni kurulacak ajans, kıta

genelinde kalkınma yardımlarını yönetecek.

Hükümet, özel sektörden yardım beklediğini açıklamasına rağmen, ajans için ihtiyaç duyulan paranın büyük bir kısmı kamu gelirlerinden elde ediliyor. Bu durum da kurulacak olan ajansla ilgili endişeleri arttırıyor. Uluslararası İlişkiler ve İşbirliği Bakanlığı Genel Müdürü Ayanda Ntsaluba'ya göre, Güney Afrika'nın hem yardım alan hem de yardım vermeye çalışan bir ülke olarak benzersiz bir konumda bulunması, kaygıların ana nedeni.

2001 yılından beri Güney Afrika Hükümeti Afrika Rönesans Fonu aracılığıyla kendine bir kanal açmış durumda. Yardımların çoğu bu fon tarafından yönlendirildi ve çatışma sonrası yeniden yapılanma dönemini yaşayan bölge ve ülkeler için kullanıldı. Bu ülkeler de genellikle Mali, Zimbabwe, Burundi ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti oldu.

Demokrasi için kar amacı gütmeyen Güney Afrika merkezli bir enstitünün eş başkanı, ajansın uzun dönemde kıta için gerekli olduğunu, Güney Afrika'nın büyüyen ekonomik gücünü kıtanın kalkınması için kullanması gerektiğini belirtti. Ayrıca yeni uygulamanın Güney Afrika'nın dış politikasının da önemli bir parçası olacağını söyledi ve "bu program sadece dışarıya yardıma hizmet etmeyecek aynı zamanda Güney Afrika'nın çıkarları için de önemli olacaktır" dedi.

Geçtiğimiz ay Güney Afrika BRIC'e davet edilmişti. Çin ve Brezilya gibi yükselmekte olan ülkeler de tıpkı Güney Afrika'nın şu an yaptığı gibi geçmiş dönemlerde yardım kuruluşları kurma yoluna gitmişlerdi. Dolayısıyla yardım ajansı kurmanın sadece yoksulluğu azaltma amaçlı olduğunu söylemek mümkün değildir.

Güney Afrika'da, en iyi verimin batı ajanslarıyla işbirliği kurarak sağlanacağı düşünülüyor. Hedefin, tarihin en şeffaf yardımlaşma kuruluşunu kurmak ve kıtada bulunan yardımlaşma kurumlarının karıştığı yolsuzluk problemlerini çözmek olduğu belirtiliyor.

[BAŞA DÖN](#)

AFRİKA'DA 2015 YILINDA 841 MİLYON KİŞİ CEP TELEFONU KULLANACAK

İngiltere merkezli Informa Telecoms&Media adlı araştırma kuruluşunun verilerine göre, 2015'in sonunda Afrika ve Ortadoğu'da cep telefonu kullanıcılarının sayısı yaklaşık 1 milyar 226 milyona ulaşacak. Hızla gelişen Afrika'da 841,7 milyon, Ortadoğu'da ise 414 milyon kişi cep telefonu kullanacak.

MTN, Bharti Airtel, Vodafone ve Millicom gibi uluslararası firmalar Afrika'da faaliyet gösteriyor. İnforma'ya göre, beş yıl sonunda Afrika'nın en büyük ekonomisi olan Güney Afrika'da cep telefonu kullanıcılarının sayısı 64,4 milyon olacak. Tahminlere göre, telefonlara giren yeni SIM kart sayısı Ortadoğu ve Afrika'da 2015'in sonuna kadar % 83 oranında artacak. Önümüzdeki 5 yılda cep telefonu kullanıcılarına Afrika'da 556 milyon, Ortadoğu'da ise 250 milyon yeni kişi eklenecek. Araştırmaya konu olan iki bölgede de cep telefonu abonelerinin % 90'ı kontrollü hat kullanıyor.

[BAŞA DÖN](#)

SEYŞELLER 2010 YILINDA REKOR TURİST SAYISINA ULAŞTI

Seyšeller Beau Vallon
Koyu'ndan bir görünüm

Seyšeller rekor düzeyde ziyaretçi sayısı ile 2010 yılını kapattı. Kayıtlara geçen 174.529 ziyaretçi şimdiye dek adayı ziyaret eden en yüksek turist sayısına işaret ediyor. Bu sayının 2009 yılı kayıtlarındaki turist sayısından 17 bin kişi daha fazla olduğu açıklandı.

Seyšeller Turizm Komisyonu'nun 18 Ocak salı günü yayınladığı rapora göre, rekor sayının yakalanmasındaki en büyük etken adanın Avrupa'daki çekirdek

listenin başını çekmeye devam ederken Güney Afrika gibi daha küçük pazarlarda da iyi bir performans kaydedilerek ciddi bir artış yakalandı. Diğer taraftan Çin de yavaş yavaş Avrupa'ya rakip olarak adaya en fazla ziyaretçi gönderen ülkeler arasında yer almaya başlıyor. Rusya ise, Seyşeller'in turizm rakamlarını artıran ve ada turizminde potansiyeli olan bir ülke olarak görülüyor. Birçok tatil güzergahı ortak pazarlarını büyütme, pazar paylarını genişletmek için çalışırken Seyşeller turizminde sıralamaya giren Rusya da 2010 sonu itibariyle sırasıyla Fransa, İtalya, Almanya, İngiltere ve Güney Afrika'nın ardından 6. en iyi pazar olarak görülüyor.

Uzakdoğu da Seyşellerin 2010 yılında açıldığı yeni pazarlardan biri oldu. Uzakdoğu'ya genişletilen pazar ile geçtiğimiz yıl Singapur'da açılan turizm ofisi sayesinde başta Çin olmak üzere, bu bölgeden de ciddi bir ziyaretçi akışı gerçekleştiği tespit edildi. Komisyon, yakalanan artış nedeniyle 2011 yılında bu bölge için yeni aktivitelere ev sahipliği yapmayı planlıyor.

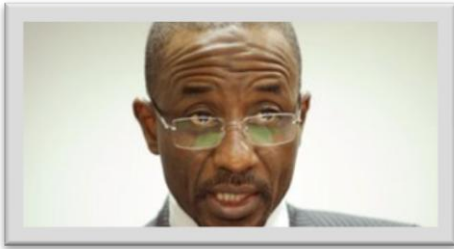
Öte yandan Ortadoğu da Seyşeller için oldukça kazançlı ve yıldan yıla büyüyen bir pazar olarak öne çıkıyor. 2010 yılında Dubai-Seyšeller direkt uçuşları başlatıldı. Turizm Komisyonu'nun bu bölgede de

promosyon faaliyetlerini çeşitlendirmesiyle giderek daha geniş potansiyel ziyaretçi segmentine ulaşıyor. Seyşeller Turizm Komisyonu Yönetim Kurulu Başkanı Alain St. Ange, yeni rekorla gelen başarının turizm sahasındaki ortak paydaşlarla birlikte yürütülen sıkı çalışmanın bir sonucu olduğunu belirtti. Arge, promosyon ve tanıtım faaliyetlerine yönelik çok fazla yatırım yapıldığını ve bu doğrultuda fazlasıyla emek harcadığını vurgulayan St. Ange, Seyşeller'in uluslararası tatil güzergâhları arasındaki görünürlüğüne daha fazla artırmak ve bu yıl da adayı potansiyel pazarlar arasına sokmak için çalışmalara devam edeceklerini sözlerine ekledi.

[BAŞA DÖN](#)

NİJERYA MERKEZ BANKASI BAŞKANINA BANKACILIK ÖDÜLÜ VERİLDİ

Nijerya Merkez Bankası Müdürü Mallam Lamido Aminu Sanusi, iki uluslararası bankacılık ödülünün sahibi oldu. "Banker Magazine" adlı bir uluslararası bankacılık dergisi tarafından hem Afrika kıtasında hem de dünyada en iyi banka yöneticisi ödülünün sahibi olan Sanusi, yolsuzlukla mücadele konusunda yürüttüğü kapsamlı reformlar sayesinde bu ödüle layık görüldü. Yolsuzluğa karşı mücadele veren

ülkelerin başında gelen Nijerya'da Sanusi tarafından uygulamaya konan reformlar sonucu pek çok yolsuzluğa batmış isim hakkında soruşturma başlatıldığı belirtiliyor. "Sanusi Tsunami" olarak adlandırılan bu reformlar sayesinde finansal sektörün istikrara kavuştuğu ve ülke ekonomisine katkı yapmaya başladığı ifade ediliyor.

[BAŞA DÖN](#)

ALMANYA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA BAKANI ETİYOPYA'YI ZİYARET ETTİ

Federal Almanya Cumhuriyeti Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanı bir heyet eşliğinde, 11-14 Ocak tarihlerinde Etiyopya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaretin amacının Eritre ile Etiyopya arasındaki savaş sebebiyle kesintiye uğrayan ilişkileri tazelemek olduğu açıklandı. Bakan ve beraberindeki heyet, Etiyopya Devlet Başkanı Meles Zenawi dâhil olmak üzere pek çok hükümet görevlisiyle görüşmelerde bulundu. Görüşmelerin temel konularının kapasite geliştirme, ihracat, yoksullukla mücadele ve borçların yeniden yapılandırılması olduğu açıklandı.

Ziyaret sırasında Almanya'nın Adis Ababa Büyükelçiliği'nden yapılan açıklamaya göre, Almanya Etiyopya'ya son 50 sene içinde toplam 1.3 milyar Avro yardım yapmış, son 3 yıl içinde de 100 milyon Avroluk yardım ve altyapı projesi için taahhütte bulunmuştur.

[BAŞA DÖN](#)

İNSAN HAKLARI

MORİTANYA'DA KADIN SÜNNETİ DİNİ OLARAK YASAKLANDI

Birleşmiş Milletler'in "Kadın Sünnetine Sıfır Tolerans Günü" ilan ettiği 6 Şubat tarihi yaklaşırken, Moritanya hükümeti konuyla ilgili çalışmalarını hızlandırdı. Kadın sünneti, tüm Batı Sahra toplumlarında olduğu gibi Moritanya'da da yaygın bir uygulama. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, dünyada 100 ila 140 milyon kadın, Afrika'da ise yaklaşık 92 milyon kadın bu uygulamaya maruz kalmış durumda. Ancak hükümet, son yıllardaki çalışmalarıyla bu oranı Moritanya için düşürme çabası içinde. Örneğin 2009 yılında uygulama halk arasında % 71 oranında görülürken, 2010 yılında bu oran % 65'e düştü.

Çalışmalarını üç yıllık bir plan bağlamında yürüten hükümet, kırsal kesime ulaşmaya çalışmanın yanı sıra dini otoritelerden de yardım alıyor. Moritanya'da yaşayan 34 İslami toplumsal lider bir araya gelerek kadın sünnetinin yasak olduğunu bildiren bir fetva yayınladı. Moritanya İslami Düşünce Forumu Başkanı Şeyh Ould Zein Reuters'e fetvanın içeriğiyle ilgili yaptığı açıklamada, İslam'ın insan bedenine zarar vermeyi yasakladığını ve kadın sünnetinin de doktorlar tarafından insan bedenine zarar veren bir müdahale olarak sınıflandığını, dolayısıyla İslam açısından bakıldığı kadın sünnetinin yasak olması gerektiğini söyledi.

Kadın sünneti genelde genital organın tümünün ya da bir kısmının kesilmesi ile gerçekleştiriliyor. İşlem ölüm dâhil pek çok riski içermesinin yanında organda kalıcı işlev kaybına ve cinsel ilişki arzusunun azalmasına yol açıyor. İşlem dini olmaktan ziyade geleneksel bir motivasyonla uygulanıyor ve sünnet olan kadınların daha namuslu ve iyi olduğuna dair bir inançtan besleniyor. Bu sebeple sünnet kadınlarda evlenmeyi kolaylaştırmasa da, paradoksal olarak cinsel arzu kaybı yaşatması aslında pek çok evliliğin sonlanmasına da yol açıyor.

[BAŞA DÖN](#)

SOMALİ'DE AL-ŞABBAB KARŞIT CİNSLER ARASI EL SIKIŞMA VE KONUŞMAYI YASAKLADI

Somali'de Al-Şabbab örgütü, akraba olmayan kadın ve erkeklerin sokakta konuşmalarını, birlikte yürümelerini ve el sıkışmalarını yasakladığını açıkladı. Örgüt yaptığı açıklamada yasağa uymayanların şeriat kanunlarına göre cezalandırılacağını belirtti. Açıklanan yasaklar listesine futbol oynamanın da dâhil olduğu dikkat çekti. Örgüt daha

önce İslami kurallara aykırı olduğu gerekçesiyle internet ve telefon üzerinden para transferi yapılmasını ve güneydeki bazı bölgelerde müzik dinlemeyi de yasaklamıştı.

[BAŞA DÖN](#)

KONGO'DA YERLİLERİN HAKLARINI KORUYAN YASA YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Kongo Cumhuriyeti, ocak ayı başında yürürlüğe giren bir yasa ile Afrika'da yerli halklara özel koruma getiren ilk ülke oldu. Başta Pigmeler olmak üzere yerli halklar Kongo nüfusunun yaklaşık % 10'unu oluşturuyor ve ülkenin hemen hemen her bölgesinde dağınık olarak yaşıyorlar. Yürürlüğe giren bu yasa, yerli halkların marjinalleşmesini, sağlık ve eğitim başta olmak üzere devlet hizmetlerinden yararlanmalarının engellenmesini önlemeyi amaçlıyor. Yasa ile yerli halkların Bantular ile eşit haklara sahip oldukları vurgulanırken, söz konusu halkların mensuplarını köle olarak kullananların cezalandırılması da kayıt altına alınıyor.

Yasayı değerlendiren Yerli Halkları Koruma ve Destekleme Derneği Başkanı Jean Ganga, kabul edilmesi için uzun bir süredir mücadele verdikleri bu yasanın ülkede pek çok şeyi değiştireceğinden emin olduklarını ifade etti. Parlamento üyesi Joseph Kignoumbi Kia Mboungou da Kongo'da yerli halkların geçmişte siyahların Güney Afrika'da maruz kaldıkları muameleye benzer şeyler tecrübe ettiklerini ancak bu yasa ile bu sürecin değişeceğini ifade etti. Bu yasanın önemli bir yenilik olduğunu belirten Mboungou, Kongo'nun tüm Afrika ülkelerine örnek teşkil etmesini umduklarını kaydetti.

[BAŞA DÖN](#)

DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ'NDE CİNSEL ŞİDDET OLAYLARI YENİDEN PATLAK VERDİ

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde faaliyette bulunan Sınır Tanımayan Doktorlar tarafından yayınlanan raporda, ocak ayı başından bu yana ülkenin doğusundaki Güney Kivu eyaletinde 60 kadar kadın ve çocuğun silahlı gruplar tarafından tecavüze uğradığı açıklandı. Eyalette görev yapmakta olan BM Misyonu da tecavüz vakalarını doğruladı. Raporda, tedavi altına alınan tecavüz mağdurlarının fiziksel şiddete de maruz kaldığı ifade ediliyor. Pek çok mağdurun vücutlarının çeşitli yerlerinde taşla vurma

sonucu oluşan kırıklar olduğu belirtilirken, göğsünden silahla vurulmuş olan kadının durumunun ağır olduğu kaydedildi.

Bölgede görev yapmakta olan BM Misyonu 19 Ocak'ta yayımladığı raporda, olaylarla ilgili olarak kurbanlar tarafından teşhis edilen Demokratik Kongo ordusunda görevli bir yarbay ile sekiz askerin tutuklandığını açıkladı. Raporda, Yarbay Kibibi Mutware'nin eski bir isyancı lider olduğu, 2003 yılında sona eren iç savaşın ardından orduda görev almaya başladığı ifade edildi. Bölgede, Bambale halkı ile Ruanda soykırımının ardından bölgeye yerleşen Tutsiler arasında uzun süredir çatışmaların sürmekte olduğunun ifade edilirken, olayın Mutware'nin askerlerinden birisinin çıkan bir çatışmada bölge halkı tarafından öldürülmesi üzerine patlak verdiği kaydediliyor.

Geçtiğimiz ağustos ayında ülkenin Kuzey Kivu eyaletinde üç gün içerisinde 200'den fazla kadın ve çocuk tecavüz kurbanı olmuştu. Tecavüz olaylarının sorumlularının Mai Mai militan grubu ile Ruanda soykırımının faillerinden olan Hutu militan grubu FDLR'ye bağlı olduğu belirtilirken, BM, Kongo güvenlik güçlerinin de olaylardan sorumlu olduğunu ifade etmişti.

Sınır Tanımayan Doktorlar adına açıklama yapan Dr. Nene Rukhungu, ülkede tecavüzün bir kriz durumu olmaktan öte bir kültür haline geldiğini ifade etti. Tecavüzün sadece silahlı gruplar değil siviller arasında da sıklıkla başvurulan bir yöntem haline geldiğini belirten Rukhungu, kendini güçsüz ve savunmasız hisseden sivillerin tecavüzü kendilerini koruma ve güçlü hissetme yolu olarak gördüklerini kaydetti. Yetkilileri bir an önce önlem almaya çağıran Rukhungu, aksi halde Doğu Kongo'nun "dünyanın tecavüz başkenti" haline geleceğini vurguladı.

[BAŞA DÖN](#)

MORİTANYA'DA İKİ KIZIN KÖLE OLARAK TUTULMASINDAN SORUMLU OLANLAR DA DURUMU PROTESTO EDENLER DE HAPSE MAHKÛM EDİLDİ

Moritanya'da geçen ay köle olarak tutuldukları iddia edilen 10 ve 14 yaşlarındaki iki kızla ilgili yapılan yargılamanın sonunda kızları tutan kadın, Oumoulmoumine mint Bakar Vall, 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Vall'in avukatı temyize gideceklerini çünkü kızlara Vall'in kızlarından farklı davranılmadığını, temizlikçi gibi kullanıldıklarını söyledi. Duruşmalar

Biram Ould Dah Ould
Abeid

sonucunda sadece kızları tutan Vall değil, kızları köle olarak sattığı iddia edilen anne de 6 aylık hapis cezasına çarptırıldı. Kızların köle olarak tutulduklarını reddetmelerine rağmen, Moritanya'da duruşmalar büyük bir kamuoyu ilgisiyle takip edildiği için bu sonucun çıktığı tahmin ediliyor. Ayrıca

ABD'nin geçen sene açıkladığı insan hakları raporunda da Moritanya cinsel kölelik ve insan ticaretinin önlenmesi konusunda düşük not almıştı.

Kızların köle olarak tutulmasından sorumlu olanların yanı sıra, bu durumu protesto eden ve geçen ay tutuklanan insan hakları eylemcilerinden de üçü hapis cezasına çarptırıldı. Ceza alanlar arasında Kölelik Karşısı Hareketi Canlandırma Girişimi Başkanı Biram Ould Dah Ould Abeid de yer alıyor. Eylemcilere verilen cezanın süresi 6 ay, sebebi ise polise mukavemet olarak açıklandı.

[BAŞA DÖN](#)

GÜNEY AFRIKA'DAKİ ZİMBABVELİLERİN SINIRDIŞI EDİLME KARARI UZATILDI

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde yaşayan yaklaşık 1 milyon 300 bin Zimbabveli önümüzdeki aylarda sınırdışı edilme riski ile karşı karşıya. Güney Afrika'nın uyarısının ardından Zimbabve'nin başkenti Harare'deki yetkililer, sayının yüksek olması nedeniyle vatandaşlarının kaçak durumuna düşmesini engelleyecek belgeleri sağlama kapasitesine sahip olmadıklarını açıkladılar. Bu açıklamanın ardından pasaport ve diğer gerekli belgelerin tamamlanması için 31 Aralık 2010 tarihine kadar tanınmış olan süre 5 ay daha uzatılarak Zimbabvelilere bu süre içinde yasal statü için başvuru imkanı tanındı.

Güney Afrika Cumhuriyeti yetkilileri 2010 yılında ülkelerinde yaşayan Zimbabvelilere yasal olmayan statülerini yasal konuma çevirmeleri için belli bir süre tanımıştı. Zimbabvelilerin 31 Aralık tarihine kadar yasal statüye geçmeleri için gereken belgeleri İçişleri Bakanlığı'na sunmaları ve ikametlerini kesinleştirmeleri gerektiği duyuruldu. Bununla birlikte oturma izni almak için bir iş veya herhangi bir çalışma sahası zorunlu tutuldu. Gerek Zimbabve hükümetinin gerekse Güney Afrika'daki Zimbabvelilerin

Zimbabveliler belgelerini tamamlamak almak için uzun kuyruklar oluşturdu

meseleyi dikkate almaması üzerine birçok Zimbabveli Güney Afrika'da kaçak durumunda bulunuyor. Kendi ülkelerine giriş için dahi geçerli belgeleri bulunmayan Zimbabveliler bir an evvel geçerli bir seyahat belgesi talep ediyorlar. Fakat Zimbabve bu süre içinde ülke dışındaki vatandaşlarının taleplerini karşılayacak ve pasaport ihtiyaçlarını giderecek maddi kapasiteye sahip bulunmadığını belirtiyor.

Zimbabve'deki muhalif güçler, hükümetin ihtiyaç duyulan belge ve pasaportları vermemekten çıkarları olduğunu iddia ediyor. Mugabe karşıtı muhaliflere göre Zimbabve dışındaki kişilere pasaport verilmesi demek onların da bir sonraki seçimde oy kullanabilmeleri anlamına geliyor. Genel kabul gören bir görüşe göre de Güney Afrika'da yaşayan Zimbabvelilerin büyük çoğunluğunu Robert Mugabe yönetimine karşı olan ve aynı zamanda da Başbakan Morgan Tsvangirai'nin partisi MDC'yi destekleyenler oluşturuyor. Bu nedenle muhalefet Harare'nin kasıtlı olarak kendi vatandaşlarını ülkeye kabul etmek için gereken giriş izinlerini vermekte ayak dirediğini iddia ediyor.

Diğer taraftan Güney Afrika'daki yaklaşık 1 milyon 500 bin Zimbabveli'den kaçak olarak yaşayan 1 milyon 300 bin kadarının yasal oturma izni için başvuru yapmadıkları veya başvurdukları halde gerekli şartları taşımadıkları ortaya çıktı. Bu nedenle kitlesel bir sınırdışı planı uygulanabileceği tahmin ediliyor. Aksi takdirde büyük grupların yeraltına inebileceği ve yasadışı örgütlere karışabileceği, diğer bazı grupların da suç teşkil eden eylemlere girmeye zorlanabileceklerinden korkuluyor.

13 Ocak perşembe günü Güney Afrika İçişleri Bakanı Nkosazan Dlamini Zuma, Zimbabvelilerin belgeleme süreçlerini sonlandırabilmeleri için tanınan sürenin 5 ay daha uzatıldığını ve bu tarihin kesin olduğunu ifade eden hükümet kararını açıkladı. Bu karar İçişleri Bakanlığı ve Zimbabveli Ortak Paydaşlar Forumu üyeleri arasındaki toplantılar ve Zimbabve hükümeti ile müzakerelerin ardından verildi. Yapılan açıklamaya göre, gerekli belge ve pasaport çıkarma sürecini hızlandırmak için Zimbabve hükümeti ile uzatmalı karşılıklı taahhütte bulunuldu. Bakanlık 1 Ağustos 2011 tarihinden önce hiçbir Zimbabvelinin sınırdışı edilme konusu ile ilgili olarak tutuklanmayacağı sözünü verdi. Güney Afrika'daki kalışlarını meşru kılmak için başvuruda bulunmak isteyen Zimbabvelilere başvuru yapmaları için 30 Haziran'a kadar ve İçişleri Bakanlığı'ndan ilgili izinlerini toplamaları için de ilave 30 gün süre verildi. Belirtilen tarihler son teslim tarihleri olarak karara bağlanırken Zimbabvelilerin dokümantasyon sürecinden sorumlu Jacob Mamabolo, Ağustos 2011'den itibaren ileriye doğru işleyen süreçte, gerekli dokümantasyon tasarrufunda bulunmayan Zimbabvelilerin normal göç yasalarına tabi olacaklarını belirtti. Mamabolo 1 Ağustos'un sınırdışı tarihi olmadığına dikkat çekerken, bakanlığın Göçmen Yasalarını uygulamak için kolluk kuvvetleri ile olağan operasyonlarına devam edebileceğini söyledi.

[BAŞA DÖN](#)

BOTSVANALI BUŞMENLERİN ZAFERİ

Temmuz 2010'da, kendi yaşam alanları olan Kalahari çölünde atalarından kalma su kuyularını kullanma ve yeni su kuyusu açmalarına yasak getiren hükümet kararını bozmak için açtıkları davayı kaybeden Botsvanalı Buşmenler yasal yollardan haklarını aramaya devam ettiler ve Buşmenlerin mücadelesi temyiz mahkemesinde zaferle sonuçlandı. 27 Ocak perşembe günü temyiz mahkemesinin yeni kararı ile Buşmenler eski su kuyularını kullanma ve yeni su kuyusu açma haklarını kazandılar. Botswana

Kalahari'de yaşayan Botsvanalı genç Buşmenler 27 Ocak temyiz kararını sevinçle karşıladı

hükümeti 27 Ocak tarihli temyiz kararını hayal kırıklığı ile karşılar, gelişmeleri yakından takip eden insan hakları grupları Buşmenlerin sevinçlerine ortak oldu. Verilen son hükümlerle temyiz yolu kapalı olan nihai karar Botswana'nın geniş Kalahari Vahşi Yaşam Merkezi'ndeki Buşmenlerin 2002 yılından beri sürdürdükleri mücadeleye son noktayı koymuş oldu.

Dünyanın en kurak bölgelerinden Kalahari çölünde yaşayan Buşmenlerin, atalarından kalma topraklarda su kuyusu açmalarına ve suya erişimlerine izin verilmediği gerekçesiyle Haziran 2010'da hükümete açtıkları davada Botsvana Yüksek Mahkemesi, Buşmenlerin daha önce kapatılan su kuyularından faydalanma talebini reddetmiş ve yeni kuyuların da açılmayacağı hükmüne varmıştı. Kararın ardından Buşmenlere başta BM, Afrika İnsan ve Halk Hakları Komisyonu ve ABD'nin yanı sıra yerli halkları destekleyen Survival International gibi uluslararası örgütlerden ve insan hakları savunucularından destek gelmişti. Tüm bu desteklerin hedefi daha fazla uzayacak bir davaya gerek kalmaksızın kalıcı bir çözüm sağlanması için hükümete baskı uygulamaktı.

Botsvana hükümetine ve karara yönelik baskılar 27 Ocak tarihli kararla sonuç verdi. Temyiz Mahkemesi'ndeki 5 yargıç oybirliği ile "Buşmenlere yönelik onur kırıcı muameleden kaçınılması" kararını açıkladı. Ayrıca hükümetin eski su kuyularını topluluğa bırakması ve kullanımına izin vermesi ile yeni su kuyusu açma haklarını tanıması hükmüne vardı. Hakimler, Buşmenlerin kendi topraklarında su kuyusu açmalarını topluluğun "doğal hakkı" olarak benimserken "Kalahari topraklarının yasal sahipleri olan ve temyize giden tarafın yer altı sularından kendi yaşamlarını sürdürebilmek için faydalanabileceğini, aksi takdirde bu topraklardaki varlıklarının anlamsız hale geleceğini" belirtti. Buşmenlerin Kalahari vahşi yaşam alanındaki varlıklarının ve bu toprakların sahipleri olduklarının da su götürmez bir gerçek olduğuna hükmedildi.

Botsvana medyasında da geniş yer bulan temyiz kararı hükümet yanlısı haber ajansında da "hükümetin argümanları çöpe gitti" başlığı ile yer buldu. Devlet Başkanlığı makamından hükümet sözcüsü Jeff Ramsay kararın ardından, bundan sonraki politikalarının karara uygun yürütüleceği garantisini verirken, hukuk kurallarına ve mahkeme kararlarına saygılı olduklarını, düzeni sağlamak için de mahkeme kararlarını uygulamayı kolaylaştıracak her türlü tedbiri alacaklarını belirtti.

Buşmenleri topraklarından uzaklaştırmaya dönük olayların başlangıcı 1980'lerde Kalahari Vahşi Yaşam Merkezi'nin bulunduğu alanda elmas madenlerinin keşfedilmesine dayanıyor. Botsvana hükümeti ilk kez 2002 yılında Buşmenleri bölgeden uzaklaştıracak mahkeme kararını çıkartmış ve çevresel nedenlerle birlikte yönetimde merkezileşmeyi gerekçe göstermişti.

Buşmenlerin bölgeden tahliye edilmesinin ardından 2006 yılında Botsvana Yüksek Mahkemesi kararı bozarak geri dönüşün yolunu açtı. Diğer taraftan 2006'daki karar uygun yaşam koşullarını sağlamada yetersiz kaldı ve Buşmenlerin su kaynaklarına erişimine izin verilmedi. Topluluğa hizmet vermek için kullanılan su desteği de uzun süre hükümet tarafından engellendi. 2010 yılında hükümeti mahkemeye veren Buşmenler mahkemeden eli boş dönmüşlerdi ve yaşamlarına devam edebilmek için haklarını aramaktan vazgeçmeyeceklerini söylemişlerdi. 2011 yılındaki

temyiz kararı ile Kalahari'de Buşmenler ile hükümet arasında şimdilik kalıcı bir çözüm sağlanmış görünüyor.

[BAŞA DÖN](#)

UGANDALI GAY AKTİVİST DAVID KATO ÖLDÜRÜLDÜ

Ekim ayında Uganda'nın Rolling Stone gazetesi David Kato'nun da aralarında bulunduğu yüz kişilik listeyi "Asın onları" başlığıyla yayınlamıştı. Gazeteye karşı dava açan ve kampanya yürüten David Kato'nun demir bir boruyla dövülerek öldürüldüğü açıklandı. Polis Kato'nun öldürüldüğünü doğrularken olayla ilgili olan bir kişinin tutuklandığını açıkladı. David Kato'nun lideri olduğu Sexual Minorities Uganda (SMUG) grubu yaptığı açıklamada Kato'nun gazetede fotoğraf ve isminin yayınlanmasının ardından tehdit edildiğini belirtti.

[BAŞA DÖN](#)

ÇEVRE-SAĞLIK

NİJERYA'DA YASADIŞI ALTIN MADENLERİ CAN ALIYOR

Birleşmiş Milletler 7 Ocak'ta yayımladığı raporda Nijerya'nın kuzeyindeki yasadışı altın madenlerinin kurşun zehirlenmesine yol açarak geçtiğimiz yıl 400 çocuğun ölümüne neden olduğunu açıkladı. Sınır Tanımayan Doktorlar'ın yaptığı uyarı üzerine BM tarafından görevlendirilen inceleme ekibi, kurşun karışımı tozların toprağa ve içme sularına karıştığını tespit

Yasadışı altın madenlerinin neden olduğu kirlilik çocuk ölümlerine neden oluyor.

etti. Raporda kirliliğin tehlike verici boyutlara ulaştığı bölgelerde madencilik faaliyetlerinin derhal durdurulması uyarısında bulunuldu. Önceliğin içme suyu kuyularının arındırılması olduğu ifade edilirken, aksi halde bölgede sağlık riskinin süreceğine dikkat çekildi. Raporda ölümlerin bir an önce durdurulabilmesi için gerekli sağlık koşullarının oluşmasına kadar yüksek oranda kirlilik görülen köylerin tahliye edilmesi gerektiği de belirtildi.

Ülkenin kuzeyinde altın rezervlerinin keşfedilmesinin ardından yasadışı altın madenlerinin sayısının hızla arttığı ifade ediliyor. Raporda zaten fakirlikle mücadele etmekte olan bölgede yeni bir gelir kaynağı yaratmaksızın madenlerin kapatılmasının yerinde olmayacağı ve hükümetin madenlerin köylerin dışındaki alanlara kurulması konusunda yasal düzenleme yapması gerektiği vurgulanıyor.

Sınır Tanımayan Doktorlar bölgede kurşun zehirlenmesinden etkilenen çocukların tedavi edilmesi için bir acil durum merkezi açarken, Sınır Tanımayan Doktorlar adına açıklama yapan Lauren Cooney, pek çok

vakada kurşun zehirlenmesinin neden olduğu kalıcı nörolojik hasarlara rastlandığını belirtti. Cooney, bu durumun bilinç düzeyini etkilediğini ve çoğunlukla da ölümlerle sonuçlandığını kaydetti. Kurşunun anne sütünden de bebeğe geçebildiğini söyleyen Cooney, yeni doğum yapmış kadınların tedavi kapsamına alınmasına önem verdiklerini ifade etti.

[BAŞA DÖN](#)

GÜNEY AFRİKA'DA SEL

Afrika'nın güneyinde aralık ayından bu yana devam eden yağışlar ve sel nedeniyle 24 Ocak tarihinde açıklanan rakamlara göre, Güney Afrika'da 100'ün üzerinde kişi hayatını kaybetti. Tüm kıtanın en önemli besin kaynağı olan çiftlikler yerle bir olurken, hükümet 33 belediyeyi afet bölgesi olarak ilan etti.

Johannesburg yakınlarındaki Vaal Barajı taşkını

Yapılan ön değerlendirmelere göre, yaklaşık 425 bin hektar alan yağışlardan etkilendi. Bununla birlikte Tarım Bakanı Tina-Joemat-Pettersson selin neden olduğu parasal zararın henüz tespit edilemediği açıkladı ve bölgeye destek sağlanacağını, desteğin zararları tazmin edecek nitelikte olacağını ve suların çekilmesinin ardından yardımlara başlanacağını açıkladı.

Güney Afrika'nın neredeyse bütününe etkileyen ve Malavi, Zambiya, Zimbabve ve Mozambik'i de etkisi altına alan yağışlarda binlerce konut zarar görürken bölge halklarının da güvenli alanlara tahliyesi bekleniyor. Birçok mera, üzüm bağı ve meyve bahçesi halen sular altında. Kurtarma ekipleri her an gelmesi muhtemel olan sele karşı hazırlıklı bir şekilde tetikte bekliyorlar. Nehirlerin tamamen dolduğu ve taşkınlik seviyesine geldiği merkez ve güney kesimlerinden endişe duyulduğu belirtiliyor. Güney Afrikalı bir lojistik firması da yük treni taşımacılık hatlarının yerle bir olduğunu, bu durumun mısır ve kömür ihracatına önemli bir darbe indireceğini belirtti.

Şiddetli yağış ve selden etkilenen bölgeler

Komşu ülke Mozambik'te de yükselen sular nedeniyle 13 binden fazla vatandaşın evi sular altında kaldı ve ağır hasar gördü. 23 Ocak pazar günü 2000 aile Chokwe ve Bilene bölgelerini tahliye ederek Başkent Maputo'nun 160 km. kuzeyindeki bir alana nakledildiler.

[BAŞA DÖN](#)

GÜNEY AFRIKA'DA GERGEDAN AVCILARI ÖLÜ ELE GEÇİRİLDİ

Güney Afrika'nın parklardan sorumlu biriminin 12 Ocak çarşamba günü yayınladığı rapora göre, 2010 yılında ülkede rekor düzeyde gergedan kaybı yaşandı. 2010 yılında Güney Afrika toplam 333 gergedan kaçak avlanma nedeniyle kaybetti. Bu rakam daha önceki yılların kaybını üçe katlarken bugüne kadarki en yüksek kayıp olarak kayıtlara geçti.

Ulusal Parklar Sözcüsü Reynold Thakhuli verdiği demeçte 2010 yılını kaçak gergedan avcılığindeki en kötü yıl olarak değerlendirirken, ellerine ulaşan rakamların bugüne kadar kaydedilmiş en yüksek rakamlar olduğunu ifade etti. Öte yandan kaçak avcılık karşıtı programların ve kaçakçılık sonucu elde edilen ürünlerin yurtdışındaki satışını önlemeye yönelik geçtiğimiz aylardaki uluslararası işbirliği girişimlerinin de olumlu sonuçlar vermeye başladığına değindi. Kaçak avlanmadaki artış nedeniyle bölge halklarının da desteği ile denetimin sıkılaştırıldığını belirten Thakhuli, dünyaca ünlü Kruger Ulusal Parkı'nda son dört günde beş şüpheli kaçak avcının vurulduğunu söyledi. Ulusal Parklar Yönetim Kurulu Başkanı Dr. David Mabunda'nın ifadelerine göre de, 2011 yılı başlangıcından itibaren kaçak avcıların ateş açması üzerine kendilerini savunmak için karşı ateş açan korucular toplam 5 kaçak avcıyı daha ölü ele geçirdiler.

Son verilere göre Güney Afrika Kruger Ulusal Parkı kaçak gergedan avcılığından en fazla nasibini alan park oldu ve 2010 yılında sadece Kruger'da 146 gergedan öldürüldü. Dr. Mabunda'ya göre, bundan daha endişe verici olan ise, kaçak avcıların hiçbir uyarı olmaksızın koruculara ateş açması ve çıkan çatışmalarda insanların ölmesi. Polisteki kayıtlara göre, gergedan öldürme suçları ile ilişkili olarak çeşitli düzeylerde suça karışmış olan 162 kişi tutuklandı. Bu kişilerin ise kuryelere ve kaçakçı örgüt başkanlarına gergedanları veya gergedanlardan aldıkları parçaları ulaştıran fiili avcılar olduğu tespit edildi.

Güney Afrika dünyada kalan gergedan popülasyonunun % 70'inden fazlasına ev sahipliği yapıyor. Çevrecilerin verdiği rakamlara göre bugün dünyada yaklaşık 25 bin gergedan yaşıyor ve 5 gergedan türünün 3'ü Asya, 2'si ise Afrika'da bulunuyor. Asya'daki türler avlanma ve ormansızlaşma nedeniyle nesli tükenmekte olan hayvanlar listesine girmenin eşiğine gelmiş durumda.

[BAŞA DÖN](#)

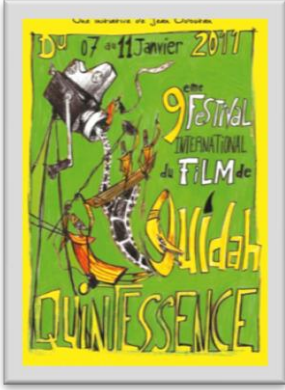
UGANDA'NIN KUZAY BÖLGESİNDE KONDOM STOKU TÜKENDİ

Uganda'nın bazı kuzey bölgelerinde yerel sağlık merkezlerinde kondom stokları tükendi. Ülkenin Glu, Kitgum ve Nwoya bölgelerinde son 3-4 aylık süreç içerisinde kondom sıkıntısı yaşandığı ve stokların tükendiği bildirildi. 2010 yılında da benzer sorunla karşılaşan hükümet kondom dağıtımının düzensiz bir şekilde yapılmasından şikâyet etmişti. Sağlık çalışanları yaşanan sıkıntının bölgede AIDS/HIV virüsünün önleme çabalarına zarar verebileceği konusunda uyarılarda bulundular.

[BAŞA DÖN](#)

KÜLTÜR - SANAT

QUIDAH ULUSLARARASI FİLM FESTİVALİ

9. Quidah Uluslararası Film Festivali, 7-11 Ocak tarihleri arasında Benin'in başkenti Cotonou yakınlarındaki tarihi Quidah kentinde gerçekleştirildi. Festival süresince çok sayıda Afrika filmi izleyici ile buluşurken, 11 Ocak'ta gerçekleştirilen tören ile yedi dalda verilen ödüller sahiplerini buldu. Organizasyon Komitesini Başkanı Beninli sinemacı Jean Oduan, festivalin Afrikalı sinemacıları cesaretlendirme amacı taşıdığını ve bu sayede Afrika'da sinema sektörünün gelişmesini umduklarını ifade etti. Oduan, görsel sanatların birbirinden ayıramayacağına inandıklarını ve bu nedenle 2010 yılından bu yana festivalde animasyon filmlere ve televizyon programlarına da yer verdiklerini belirtti.

[BAŞA DÖN](#)

MOZAMBİKLİ SANATÇI MALANGATANA NGWENYA HAYATINI KAYBETTİ

Mozambikli sanatçı Malangatana Ngwenya (74) 5 Ocak çarşamba günü hayatını kaybetti. Malangatana Ngwenya şair ve ressam olmasının yanı sıra siyasi yaşamıyla da Mozambik'e önemli hizmetlerde bulunmuş bir isim olarak öne çıkıyordu. Portekiz'deki Pedro Hispano Hastanesi'ndeki tedavisi sırasında hayatını kaybeden Ngwenya'nın uzun süredir mücadele ettiği bir hastalık nedeniyle hayatını kaybettiğinin dışında detaylı bilgi verilmedi.

Ngwenya'nın yakın arkadaşı ve Mozambik'in başkenti Maputo Sanat Müzesi eski müdürü Jorge Dias, Ngwenya'yı Mozambik'in gelmiş geçmiş en iyi öykü yazarı olarak tanımladı. Resimleri ile de ünlü olan Ngwenya kendi kişisel yaşam hikayesinden aldığı kadar Mozambik'in kültür ve tarihinden de ilham alan bir sanatçı idi. Dias, ünlü sanatçının hemen hemen bütün yerel sanatçıları etkilediğini, onun etnik empresyonizminin genç sanatçılar tarafından takip edildiğini ve Ngwenya'nın "Mozambik sanatının babası" olduğunu belirtti. Dias'a göre Ngwenya, sadece bir ressam değil, aynı zamanda bir müzisyen ve önemli bir düşünür idi. Gençliğinde siyasi eylemlerde bulunan Ngwenya, Mozambik bağımsızlık mücadelesini

Ngwenya, 2005 yılında Mozambik, Maputo'da açtığı sergisinde

desteklemiş ve sömürgeci yetkililerin verdiği kararla 18 ay hapis yatmıştı. 1990-1994 yılları arasında meclis üyeliği de yapan Ngwenya, “demokrasi mücadelesindeki ve Mozambik halkının yaşam koşullarının iyileştirmesindeki rolü” ile Portekiz Devlet Başkanı Anibal Cavaco Silva’dan takdir nişanı almıştı.

Ngwenya Mozambik’in daha bir Portekiz sömürgesi olduğu sırada 11 yaşında iken okulu bıraktı ve bir tenis kulübünde top toplayıcı olarak işe başladı. Antrenör olarak devam ettiği kulüpte daha sonra akşam sınıflarına geçiş yaparak kendisini sanata verdi. Resimde kendini geliştiren Ngwenya 1959 yılında ilk kez tek kişilik sergisini açtı. Mozambik tarihini konu alan resimleri sömürge dönemini içeriyordu. Eserlerinde çoğunlukla bağımsız bir ulus olmak için verilen mücadeleyi, 1975 tarihindeki bağımsızlığın ardından patlayan iç savaşı ve sıklıkla da kahramanlara ve acı çeken insan tasvirlerine yer verdi.

Ngwenya’nın eserleri çok çeşitli yabancı ülkelerde de sergilendi. Bunlar arasında Washington D.C.’deki Smithsonian’s Afrika Sanat Müzesi de bulunuyor.

[BAŞA DÖN](#)

TÜRKİYE-AFRİKA İLİŞKİLERİ

TPAO LİBYA'DA PETROL BULDU

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Libya'daki Murzuq Havzası'nda kendi işleteceği çok verimli ve kaliteli bir petrol kuyusu buldu. TPAO, 2011 yılında bu buluşu genişletmek için yeni kazılar yapmayı planlıyor. Pek çok şirket artık Libya'da yeni kuyular bulamadıklarından ve Libya'nın verimli bir yatırım olmaktan çıktığından şikâyet ederken TPAO'nun bu buluşu, şirketleri yeniden değerlendirme yapmaya yöneltti. TPAO, 2000'den beri Libya'da faaliyetlerde bulunuyor ve ilk petrol kuyusu buluşunu 2009'da yapmıştı. TPAO, Libya dışında ayrıca Azerbaycan, Irak ve Venezüella gibi ülkelerde de faaliyetlerde bulunuyor.

[BAŞA DÖN](#)

TUSKON FASLI İŞADAMLARI İLE TÜRKİYE-FAS TİCARET KÖPRÜSÜ ZİRVESİ DÜZENLEDİ

TUSKON Toplantısı

Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu (TUSKON) ocak ayının sonunda İstanbul'da Faslı işadamları ile Türkiyeli işadamlarını bir araya getiren bir zirve düzenledi. Zirvede iki ülkenin ortak iş yapabilmesinin önündeki engellerin nasıl kaldırılacağı ve yeni projeler görüşüldü. Geçen yıl 1.1 milyar Dolar olarak gerçekleşen ikili ticaret

hacminin önümüzdeki yıllarda 3 milyar Dolara çıkmasının beklendiği açıklandı. Toplantıda konuşan Fas Krallığı Ankara Büyükelçisi Lütfi Aoud, önümüzdeki aylarda Serbest Ticaret Antlaşması Komisyonu'nun toplanacağını ve bu toplantının hedefe katkı sağlayacağını söyledi. Yine toplantıda konuşan TUSKON Başkanı Rızanur Meral de Tunus ve Mısır'daki son olayların devam etmesi ve büyümesi halinde, bu ülkelerdeki yatırımların Fas'a kayabileceğini söyledi. Toplantıya 80 kadar Faslı işadama katılırken yerli katılımcı sayısı 200'ü buldu.

[BAŞA DÖN](#)

FASLI KADINLAR MARDİN'E KUMA OLARAK GELİYOR

Mardin'de Fas'tan genellikle ikinci eş olarak gelen kadınların sayısı giderek artıyor. Mardin Evlendirme Dairesi'ne göre son iki sene içerisinde 400'ün üzerinde yabancı uyruklu kadınla nikâhı kıyılmış. Uygulamanın yaygın olduğu Kızıltepe ilçesinin Gökçe ve Ortaköy beldelerinde Fas'tan gelen kadın sayısının 40'ı bulunduğu bildirildi. Mardinli erkeklerin neden Faslı kadınları tercih ettikleri sorusuna ise Arap kökenli olmaları ve Arap kültürü ile etkisini canlı tutma istekleri olarak cevap verildi. Faslı kadınlarla evlenen erkekler ya ilk eşlerini boşuyorlar ya da ilk eşleriyle imam nikâhlı oldukları için Faslı gelinlerle evlenebiliyorlar. Ancak resmi olarak boşansalar da boşanmasalar da her iki evliliklerini de sürdürmeye devam ediyorlar. Gelen kadınların hemen hemen hepsi Fas'ta iyi eğitim görmüş, iş sahibi ve birkaç yabancı dil konuşabiliyor. Kuma olmayı kabul etmeleri Türkiye'nin sosyolojik özellikleri düşünüldüğünde şaşırtıcı olarak değerlendirilse de kadınlar durumun kendi dini inançları ve gelenekleri için doğal olduğunu belirtiyorlar.

[BAŞA DÖN](#)

SPOR

8. MUMBAİ MARATONU'NDA ETİYOPYALI ATLETLER BÜYÜK BAŞARI GÖSTERDİ

8. Defa düzenlenen Mumbai Maratonu'nda ilk üç sırayı Etiyopyalı atletler kazandı. 13 bin kişinin katıldığı Maraton'da Girima Assefa erkeklerde ve Koren Yal ise kadınlarda birinci oldu. 16 Ocak'ta düzenlenen maraton 42 kilometrelik bir parkurda tam ve yarım maraton olmak üzere iki aşamalı gerçekleştirildi. Maratonun tam versiyonunu Yal 2,5 saatte tamamlarken, Assefa 2 saat 9 dakika 57 saniyede tamamladı. Bu ay içinde Etiyopyalı atletler Marakeş ve Dubai Maratonlarında da büyük başarı gösterdiler.

[BAŞA DÖN](#)

AÇAUM FAALİYETLERİ

MISIR BÜYÜKELÇİSİ ABDELRAHMAN SALAHELDİN AÇAUM'DA BİR KONFERANS VERDİ

Mısır Arap Cumhuriyeti Büyükelçisi Abderahman Salaheldin, 10 Ocak 2011 günü AÇAUM Konferans Salonu'nda, "Afrikalı Büyükelçi Konferansları" dizisi kapsamında, "Mısır Türkiye İlişkileri ve Afrika'da İşbirliği" başlıklı bir konferans verdi. Sayın Büyükelçi, yaptığı konuşmada Türkiye ile Mısır'ın buldukları

bölgelerin en güçlü devletleri olduklarını ve kaçınılmaz olarak işbirliği yapma ihtiyacı duyduklarını vurguladı. İki ülkenin işbirliğinin tarihsel ve coğrafi yakınlıklarının ötesinde güncel konuları itibariyle de bölge ve dünya barışının sağlanmasına katkı yapacağına inandığını belirten Sayın Büyükelçi, Mısır'ın bu ortaklıkta Türkiye için hem Afrika hem de Orta Doğu bölgesine ulaşmasını sağlayacak bir köprü görevi görebileceğinin de altını çizdi. Sayın Büyükelçi, sunumunun ardından gelen sorulara da açıklıkla cevap vererek verimli bir tartışma ortamı sağladı.

[BAŞA DÖN](#)

YORUM

Çağrı Köse
Afrika Çalışmaları
Yüksek Lisans Öğrencisi

ÇİN'İN AFRİKA POLİTİKASI

Kendini geliştirmekte olan en büyük ülke olarak tanımlamasına rağmen, Çin Halk Cumhuriyeti'nin küresel ekonomide büyük bir güç haline gelmesi, "süper güç" olup olmayacağı tartışmalarının başlamasına sebep oldu. Tartışmalar sürerken, geleneksel olarak hegemonizmin her çeşidine karşı olmayı kendisine görev edinen ve bu söyleminden taviz vermeyen Çin için Soğuk Savaş sırasında ve sonrasında söylemini gerçekleştirebileceği bir alan olarak Afrika her zaman dış politikasında önemli bir yere sahip olmuş ve olmaktadır. Bu yüzden dış politikasının yapı taşı olan hegemonizm karşıtlığının nasıl gelişim gösterdiğini ve Çin'in dış politikasında ne gibi değişiklikler yaşadığını görebilmek için Çin-Afrika ilişkilerinin tarihsel sürecine göz atmak faydalı olacaktır.

Soğuk Savaş Sırasında İlişkiler

Çin'in dış politikası uluslararası alanda ve kendi içerisinde yaşadığı olaylardan önemli ölçüde etkilenmiştir ve dış politikasında yaşadığı bu değişikliklere paralel olarak Afrika ile olan ilişkileri de etkilenmiştir. Soğuk Savaş içerisindeki Çin'in dış politikasını, ideolojik yaklaşımların baskın olduğu dönem (1949–1977) ve tarafsızlık politikalarının benimsenmeye başlandığı dönem (1978–1989) olarak inceleyebiliriz.

1. İdeolojik Vurgudan Tarafsızlığa (1949–1977)

Çin Halk Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren dünyayı sosyalizm ve kapitalizm arasındaki çatışmanın yaşandığı alan olarak görmüştür ve ilk dönem dış politikalarını bu çerçevede belirlemiştir. Mao'nun "ara bölge" teorisi dış politikanın belirlenmesi için gerekli altyapıyı sağlamıştır.¹ Bu teori çerçevesinde bakıldığında sömürgeci güçlerinin hâkim olduğu ve milliyetçi hareketlerin yeni yeni filizlenmeye başladığı Afrika kıtası en ideal rekabet alanı olarak ortaya çıkmaktaydı.

Devrim sonrasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin gerek içerisinde gerek ise uluslararası alanda yaşadığı sorunlar Sovyetler Birliği ile ittifak kurmasına sebep oldu ve bu yüzden ilk dönem politikaları önemli

¹ Mao 1946 yılında geliştirdiği ara bölge teorisinde, sosyalist ve kapitalist devletlerin etkisi dışında kalan bölgeyi "ara bölge" olarak tanımlamış ve bölge üzerinde etkili olan tarafın çatışmada galip geleceğini belirtmiştir.

ölçüde Sovyetler Birliği tarafından etkilendi. Bu dönemde Sovyetler Birliği aracılığıyla gerçekleşen Çin-Afrika ilişkileri de sınırlı ve söylemsel düzeyde kaldı.

1950'lerin ortasında başlayan Çin-Sovyet geriliminin, Komünist Parti Konferansı'nda yavaş yavaş belirginleşmesi üzerine Çin, dış politikasını anti-emperyalist söylem temelinde şekillendirdi ve bu söylem doğrultusunda sömürge güçlerinden bağımsızlıklarını kazanmak için mücadele veren Afrika kıtası dış politikasında öne çıktı. 1960 yılı ile birlikte Çin-Afrika ilişkilerinde böylece yeni bir dönem başlamış oldu. 1960–1965 yılları arasında kıtada 14 yeni bağımsız ülkenin² ortaya çıkması ile kıta üzerinde birçok diplomatik başarı elde eden Çin, bu dönemde Afrika ülkelerinin bağımsızlık hareketlerine para ve silah yardımında bulunmaya başladı ve dış işleri bakanı Zhou Enlai 14 Aralık 1963 tarihinde Afrika'ya ziyaretlerde bulundu. Afrika ile iyi giden ilişkiler, 1967 yılında Çin'de başlayan Kültür Devrimi ile ivmesini kaybetmeye başladı. Kültür Devrimi sırasında Kongo İşçi Partisi ve Frelimo'nun ÇKP ile resmi ilişki içerisine girme çabalarında olmasına rağmen ÇKP'nin önerileri reddetmesiyle bu girişimler başarıya ulaşamadı.

Çin, Kültür Devrimi'nin sona erdirilmesinin ardından Afrika ile bozulan ilişkilerini düzeltme yoluna gitti. Afrika'daki imajını düzeltmek için birçok elçi Pekin'e davet edildi ve seremoni ile bizzat Mao tarafından karşılandı. Afrika'ya jestleri bununla kalmayan Çin, geniş dış yardım programları başlattı ve Tanzanya-Zambiya arasındaki TanZam demiryolunun yapımını üstlendi. Bunların yanında 1969 yılında Çin ile Sovyetler Birliği arasında yaşanan sınır çatışması, Çin dış politikasında, Afrika'nın son dekolonizasyon sürecini yaşayan güney bölgesini önemli bir konuma getirdi. Çin'in 1970'lerin sonuna kadar anti-hegemonizm söylemini kullanarak Afrika'daki Sovyetler Birliği ve ABD'nin hegemonyasını önleme çabaları Afrika politikasının temelini oluşturdu.

II. Tarafsızlık Politikalarının Benimsenmesinden Soğuk Savaş'ın Sonuna (1978–1989)

Mao'nun ölümünden sonra Devlet Başkanlığı'na gelen Deng Xiaoping, Mao'nun ideolojik yaklaşımlarını ekonomik kalkınma temelindeki politikalarla değiştirdi. Çin'in 1978 yılı ile başlayan yeni dönem politikalarında ekonomik modernizasyonun sağlanması ana amaç oldu. Bu yeni anlayış Çin'in Afrika politikalarına da yansdı ve önemli bir değişiklik yaşandı; çatışma yerine barış ve istikrar vurgusu daha fazla dile getirilmeye başlandı. 1971 yılından itibaren Zimbabwe'deki mücadelede desteklediği Zimbabwe Afrika Ulusal Birliği (ZANU) hareketinin 1979 yılında Lancaster House görüşmelerine katılmasında Çin'in yeni anlayışı etkili olmuştur.

1980'li yıllar Çin'in Afrika politikalarında “kayıp yıllar” olarak nitelendirilir. 1980'lerin başında iki süper güçle problemler yaşayan Çin, kısa bir süre hegemonya karşıtı söyleme geri döndü ve ilişkilerin

² Bu ülkeler Gana, Mali, Somali, Zaire, Uganda, Burundi, Kenya, Benin, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kongo Brazzaville, Tanzanya, Tunus, Zambiya ve Moritanya'dır.

geliştirilmesine çalıştı; bu amaçla 1982 yılında Başkan Zaho Ziyang 11 Afrika ülkesine ziyaret gerçekleştirdi.³ 1980'lerin ortasından itibaren iki süper güç ile ilişkilerin normalleşmesi, ekonomik modernizasyonun devamlılığı için gerekli Batı mallarına ihtiyaç duyulması ve içeride sorunlar yaşanmasından dolayı Çin'in Afrika'ya olan ilgisi azaldı. 1989 yılında yaşanan Tianenmen olayları sonrasında, Batı ile arası açılan Çin'in, Afrika ülkeleri tarafından destek görmesi, Soğuk Savaş sonrasında Çin'in dış politikasında Afrika'nın yerinin tekrar konumlandırılmasına yardımcı oldu.

Soğuk Savaş Sonrası İlişkiler

1989 olaylarında Batı'nın kınamalarına ve yaptırımlarına direnmeye çalışan Çin, gelişmekte olan ülkelerle ilişkilerini "genişletme politikası" başlattı. Bu doğrultuda dış işleri bakanı Qian Qichen Afrika'dan siyasi destek kazanmak amacıyla 1989–1992 arasında 14 Afrika ülkesini ziyaret etti. Tianenmen olayları ile ilk kez Batı tarafından insan hakları konusunda yaptırıma maruz kalan Çin, iç işlerine müdahale edilebildiğini görmesinden dolayı yeniden anti-hegemonizmi dış politikasının ana teması haline getirdi ve bir kez daha Afrika politikalarına odaklandı.

Soğuk Savaş sonrası yeni Afrika politikasını, Başkan Yang Shangkun'un 1992 Temmuz'unda Afrika ziyareti sırasında ilan eden Çin, Afrika ülkelerinin bağımsız devletler olarak varlıklarını sürdürebilmelerini, Afrika'nın ekonomik kalkınmasının sağlanmasını ve Afrika ile işbirliğinin desteklenmesini benimsedi. 1990'ların ortasından itibaren Çin, Afrika'nın bütünlüğü ve kalkınmasını destekleyerek, kıtanın dışarıdan gelebilecek müdahalelere karşı koyabilme yeteneğini artırmayı amaçladı. Batı'nın Afrika'yı demokratikleştirmeye yönelik baskı uyguladığı bu dönemde, Çin'in iç işlerine karışmama ilkesi doğrultusunda Afrika'nın kendi sorunlarını çözme çalışmasını desteklemesi ve ekonomik yardımlarında şartlılık aramaması ilerleyen dönemlerde Çin'i Batı'dan ayıran önemli bir özellik haline geldi. Bu bağlamda 1996 yılında Başkan Jiang Zemin Kenya, Etiyopya, Mısır, Mali, Zimbabwe ve Namibya'ya ziyaretlerde bulunarak yeni anlayışın ilk adımlarını atmış oldu.

Çin ekonomisinin hızla küresel ekonomiye entegre olmaya başlamasıyla Afrika sadece siyasal destekçi olarak değil, aynı zamanda zengin doğal kaynaklara sahip olmasıyla da önemini arttırdı. 1990'ların başından itibaren Afrika ülkeleri ile ittifaklar kurmaya çalışan ve üst düzey ziyaretlerde bulunan Çin'in çabaları 2000 yılında Çin Afrika İşbirliği Forumu'nun (FOCAC) toplanmasıyla başarıya ulaştı. Çin'in anti-hegemonizm söylemini kuvvetlendirmek ve gelişmekte olan ülkelerle ekonomik işbirliğini genişletmek amacıyla topladığı FOCAC toplantılarının ilki 44 Afrika ülkesinden 80'e yakın bakanın katılımıyla Ekim 2000 tarihinde Pekin'de gerçekleşti. Düzenlenen bu Forum, Afrika'yı önemli bir konuma getirdi. Her üç yılda bir gerçekleştirilen FOCAC toplantıları ve Çin'in küresel ekonomide her geçen gün daha aktif olması, Afrika kıtasına daha fazla katkı sağlamaya başladı.

³ Başkan Zhao Ziyang tur kapsamında Mısır, Cezayir, Fas, Gine, Zaire, Kongo Brazzaville, Zambiya, Zimbabwe, Tanzanya, Kenya ve Gabon'a ziyaretlerde bulundu.

2006 yılında ekonomisinde dolar rezervlerinin iç piyasaya enflasyonist baskı yapmasıyla birlikte sorunlar yaşanmaya başlayan Çin, bu problemleri aşmak için dış yatırımları cesaretlendirdi ve Çinli yatırımcıların Afrika'ya olan ilgisi arttı. Afrika kıtasına artan ekonomik ilgi, diplomasi alanına da yansdı. "Afrika yılı" olarak anılan 2006 yılında 4 üst düzey ziyaret gerçekleşti ve ilk kez "Çin'in Afrika politikası" adıyla anılan bir belge yayınlandı.⁴ Yaşanan bu gelişmeler başta ekonomi alanı olmak üzere birçok alanda ilerleme kaydedilmesini sağladı. En önemli gelişme ekonomi alanında yaşandı. 2000 yılında düzenlenen ilk FOCAC toplantısından itibaren ikili ticaret oranları hızla arttı ve 2006 yılında 56 milyar dolara ulaşarak o zamana kadar yakalanan en yüksek orana ulaştı. İkinci önemli gelişme ise kültür ve eğitim alanlarında kaydedildi. İki halk arasındaki bağın daha da kuvvetlendirilmesini sağlamak amacıyla ilki 2004 yılında Kenya Nairobi Üniversitesi'nde kurulan Konfüçyüs Enstitüleri 2006 yılında Nijerya, G. Afrika ve Zimbabwe'ye yayıldı. Çin'de burslu öğrenim gören Afrikalı öğrenci sayısı da yaşanan gelişmelerle birlikte artış gösterdi. 2000 yılında 1.388 Afrikalı öğrenci Çin'de burslu eğitim görürken, 2006 yılında bu sayı 2.757'e ve 2010 yılında 4000'e ulaştı.

Çin'in Afrika'daki varlığına yönelik eleştiriler bulunmasına rağmen, Afrika Çin'i sunduğu fırsatlardan dolayı Batı'ya tercih etmektedir. Alt yapı, baraj, hastane, okul gibi projeleri üstlenen ve hızlı bir şekilde bitiren Çin, bunun yanında Afrika kıtasının yıllık %10'luk bir büyüme oranına ulaşmasında büyük pay sahibidir. 2009 yılında 91.07 milyar dolara ulaşan ticaret hacmiyle Çin, Afrika'nın ilk kez ülke bazında en büyük ticaret ortağı olmuştur. Ticaret hacmindeki bu artış devam ederek 2010 yılında geçen seneye oranla yüzde 43,5 büyüyerek 114,81 milyar dolara ulaştı. Karşılık bağımlılık çerçevesinde Çin'in anti-hegemonizm söylemini gerçekleştirmek ve uluslararası konularda (özellikle Tayvan sorunu) Afrika kıtasının siyasal desteğine ihtiyaç duyması, Afrika'nın ekonomik kalkınması için Çin'e ihtiyaç duyması ilişkilerin ve tartışmaların uzun süre gündemde kalacağını göstermektedir.

[BAŞA DÖN](#)

⁴ 2006 yılında açıklanan Afrika politikası belgesinde Afrika ile "yeni tipte bir stratejik ortaklık" kurma hedefine yer verilirken, taraflar arasında uzun dönemli ilişkilerin gözetildiği vurgulanmıştır.